

Taxa postala
plattin in num.
No. 36523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baro-
Vizer

VI KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ten Ernő. Be-
dactor responsabil-Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc. Admínistratív
delegat si girant responsabil-felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-
tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de
Editura. Registrul publicatilor
periodice No. 43. Dos. 889. 1934
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Ara 5 leu

Szombat, április 13.
1940—5700. Niszan 5.
XXIII. évfolyam, 86. szám.

Bergen kikötőjébe be- nyomultak az angolok

A partraszállt angol haderők felvetik az érintkezést a norvég csapatokkal

Nagy ütközet folyik a trondheimi kikötő előtt

GÖTEBORG, április 12. (Rador.) A Havas ügynökség tudósítója szerint meg-
erősítik a hírt, hogy az angol flotta benyomult a bergeni kikötőbe.

STOCKHOLM, április 12. (Rador.) A Reuter jelenti: Csütörtök folyamán né-
met repülőgépek több norvég várost bombáztak a svéd határ közelében. Stockholm
és Ostersundból jelentik, hogy Trondheim kikötő előtt nagy csata folyik. Minakét
fél oldalán repülőgépek is harcolnak. Az ágyudörgés az ország belsejébe hallatszik
el. Több, mint kétezer norvég nemzeti szocialista csatlakozott a német csapatokhoz.
Eiswoldnál, Oslótól mintegy 50 kilométer-re, jelentős norvég és német csapatok áll-
nak egymással szemben, harcra készen.

LONDON, április 12. (Rador.) Csütörtökönként péntekre virradó éjszaka angol
bombavető gépek ellenséges csapatok és ellátási hajókat támadták meg a
Kattegátban, valamint a Nagy- és Kis-Beltől délre. Az első jelentések szerint a
nagy számban támadó angol gépek egyik célpontja egy 8000 tonnás hajó volt, mely
valószínűleg municiót szállított és amely bombatalálat nyomán felrobbant.

Az angol csapatok partraszálltak Narviknál

STOCKHOLM, április 12. (Rador.) A Havas jelenti: Norvég forrásból szár-
mazó értesülések szerint angol haderők partra szálltak Narvik közelében és igye-
keznek összeköttetést teremteni a norvég csapatokkal. Hambro a norvég képviselő-
ház elnöke már csütörtökön bejelentette a hatodik norvég hadosztály mozgósítását
és akciós lépését a Narvikot Svédországgal összekötő vasútvonal mentén. Ugyan-
azon norvég körök kijelentése szerint a norvég és brit erők Bergen kikötője köze-
lében felvették egymással az érintkezést.

Nagy ütközet a trondheimi kikötőnél

Brüsszel, április 12. (Rador.) A Havas távirati ügynökség jelentése szerint a nor-
vég katonai főparancsnokság a következő
jelentést adta ki: A norvég véderőt a ber-
geni és Trondheim körzetben megszervez-
ték.

Stockholm, április 12. (Rador.) A svéd
távirati iroda jelenti az Alesundi rádió
híradása szerint: Trondheim kikötője előtt
tegnap este 7 órakor tengeri harc kezdő-
dött az angol és német tengeri haderő kö-
zött. Trondheim fjordban angol repülőgé-
pek megtámadták a német gőzösöket. A
norvég katonai csapatok levegőbe röpitet-
tek több vasúti hidat és megrongálták a
vasútvonalakat Osló és Charlottenberg
között és ezzel a német csapatoknak a ves-
landi tartományban való előrehaladását
megállították.

A norvég csapatok körülvették a bergeni kikötőt

Stockholm, április 12. (Rador.) A Reu-
ter iroda jelenti, hogy az éjszaka folyamán
ideérkezett hírek szerint a norvég csapa-
tok visszafoglalták Bergen kikötőjét. A
kikötő bejáratánál lévő erőd még német
kézben van.

Stockholm, április 12. (Rador.) Az ide-
érkezett legutóbbi hírek szerint a norvég
csapatok körülvették a bergeni kikötőt és
egy németet újabb csapatokat nem szál-
líthattak partra, csak azok maradhatnak
norvég területen, amelyek eddig odaérkez-
tek.

A német csapatok el akarták fogni a norvég kormány és parlament tagjait

Stockholm, április 12. (Rador.) A Nor-
vég Távirati Iroda jelenti: A norvég had-
erő mozgósítása az egész ország területén
rendszeresen halad előre. A katonai had-
erők főparancsnoksága az ország területén

olyan mértékben szervezte meg az ellen-
állást, amilyen arányban a fegyverbe hi-
vott katonák bevonulnak. A német csapa-
tok megkísérelték az Elverum felé va-
ló előhaladást, de ebben Eiswold közelében
megállították őket. Hasonló a helyzet
Trondheim közelében is. Az oslói fjord
bejáratát előtt a norvég csapatok szerdán
este még ellenállottak. Ami az Elverum
és Hamar közti összeköttetést illeti, ahol a
német csapatok az oslói katonai és légügyi
attasé vezetése alatt haladtak előre, hogy
elfogják a norvég kormányt és a parla-
ment tagjait, az a jelentés érkezett, hogy
az ellenállás ezen a vidéken is megkezdő-
dött. Norvég katonai csapatok és munká-
sok a polgári lövészegylet és diákok segít-
ségével az előrehaladó német csapatokat
egy félórás erős tüzharc után feltartóztat-
ták. A norvég csapatok sikeres haditényt
hajtottak végre. A német csapatok pa-
rancsnoka az ütközet folyamán meghalt
és a németek veszteségei igen súlyosak.

Német repülőgépek gépfegyver- tüzhöz kerültek a norvég kor- mány tagjai és az angol követ

Stockholm, április 12. (Rador.) A
„Svenska Dagbladet” kiküldött tudósítója to-
vábbi részleteket közöl a norvég főhadiszál-
lás ellen intézett német légi támadásról. A
helyszínen tartózkodó tudósító elmondja,
hogy több külföldi követ, köztük Neumann
lengyel és Sairkvason angol követ, valamint
Kohrt norvég külügyminiszter kénytelenek
voltak az erdőbe menekülni. A miniszterek-
nek több ízben le kellett hasalniuk, vagy el-
kelltek rejtőzniük a sziklák között, hogy
megmeneküljenek a német repülőgépek gép-
fegyvertüze elől.

Stockholm, április 12. (Rador.) Haakon
norvég király, Olaf trónörökös és a norvég
miniszterelnök biztonságban vannak. Olyan
hírek jártak, hogy a királyi család és Nygars-
vold kormányának székhelyét bombázták
volna. A Havas szerint a norvég királyi csa-
lád és a kormány tagjai elhagyták székhé-

lyüket, mielőtt a bombázás megkezdődött
volna.

Sundloe ezredes, a norvég áruló

Stockholm, április 12. (Rador.) A „Social-
demokraten” című lap éles támadást intéz
Sundloe ezredes, a norvég áruló ellen, aki
Narvik kikötőjét átadta a németeknek. Sun-
loe ezredes tesz felelőssé két nagy norvég
hajó elvesztéséért is.

A Quisling-kormány egyik tagját
elfogták a norvég önkéntesek

Stockholm, április 12. (Rador.) Norvég
önkénteseknek sikerült elfogni dr. Lund nor-
vég nemzeti szocialistát, a Quisling-kormány
tagját, aki Svédország felé igyekezett. Dr.
Lund letartóztatását rövid golyóváltás előzte
meg. Az elfogott norvég nácivezető Quisling
egyik legbensőbb bizalmasa.

Az összes norvég rádióállomások
a németek kezén vannak

London, április 12. (Rador.) A Reuter je-
lenti: Az összes norvég rádióállomások pil-
lanatnyilag a németek kezén vannak. Intéz-
kedés történt aziránt, hogy a norvég nép
megfelelően tájékoztatva legyen kormányá-
nak tevékenységéről a British Broadcasting
Corporation, az angol rádió útján. Hambro a
norvég képviselőház elnökének beszédét,
amelyet Stockholmban nem mondhatott el,
mert egy órával a kitűzött időpont előtt a
beszéd közvetítését lemondták — rövidesen
közvetíteni fogja a londoni rádió. Ebben a
beszédében Hambro felhívja a norvég lakos-
ságot, hogy csak a szövetséges rádióállomá-
sok által továbbított híreket hallgassák meg.
Tízezer német katonát tettek partra

Berlin, április 12. (Rador.) Torpedó-
rombolók által kísért német csapatzálli-
tó hajó, csütörtökön reggel az oslói öböl-
ben tízezer német katonát tett partra.

Heves harcok a norvég és német
csapatok között

Helsinki, április 12. (Rador.) A Havas je-
lentése szerint Kongsviner közelében az éj-
szaka óta nagy csata van kifejlődően a nor-
vég és német csapatok között. A város kör-
nyékéről tűzérési tűz hallatszik. A városban
meg nagyszámu lakosság maradt vissza.
Hamar városát a németek gépfegyverekkel
támadták meg. A norvégok az egész körzet-
ben harcban állnak. De még nem sikerült
folytatólagos védelmi vonalon megállniuk.
A harcok Skarneastól délre is folynak. Elve-
rumból a lakosság nagy része még nem tá-
vozott el. A város kiürítése állandóan folyik,
mialatt ellenséges repülőgépek a város lakos-
ságát lövik. Megemlítendő, hogy Elverum nem
erődített város. Egy német repülőgépet a
Glomen-tó mellett löltek.

Trondheimnél a németek aláaknázták a
várost az ország belsejével összekötő hidat.
Ezerkötven német elfoglalta a várost a ki-
kötőben pedig hadihajók tartózkodnak. Állí-
tásilag újabb német csapatok érkeztek Oslóba.
Frederiksta városát csütörtökön 6 német
bombavetőgéppel támadta meg. A bombák fel-
gyújtottak egy benzinkrattárt, mely leégett.
Áldozatok nincsenek.

Utolsó felszólítás az ellenállókhöz

Zürich, április 12. (Rador.) A svájci
iroda jelenti Oslóból: A norvégiai német
megszálló sereg főparancsnoka a rádióban
egy utolsó felhívást intézett a norvég la-
kossághoz, hogy a franktirőr harcokat
szüntessék be s tartózkodjanak minden el-
lenséges magatartástól. A főparancsnok kö-
zölte, hogy már több nem engedelmessé-
göt vetett katonai bíróság elé állítottak és
kivégeztek.

Ugyancsak az oslói rádió közölte, hogy
tejet csak betegnek és gyermekeknek
szolgáltatnak ki, a hus, cukor és kávévá-
sárlás pedig csak jegy ellenében lehetsé-
ges.

Stockholm, április 12. (Rador.) A Nar-
vik közelében zátonyra futott Hardy nevű
angol torpedóromboló 145 főnyi legénysé-
ge partra szállott és expedíciós csapatot
alakított.

VILÁG TUKRA

Vízben tenyésztett vetemények

Az Egyesült Államokban az utolsó két
év óta egy fölöttébb elhanyagolt tudomá-
ny iránt nagy érdeklődést keltenek fel.
Amiről szó van az az ugynevezett
„tank-kultúra”, másnéven chemo-kultúra
hydroponia vagy népszerűen vízi-kerté-
szet, ami azt jelenti, hogy a föld igénybe-
vétele nélkül kémiai trágya oldatokban
tenyésztik a különböző veteményeket és
virágokat. Az eddig elért eredmények olya-
nok, hogy a vetemények és virágok Ame-
rika egyes vidékein már teljesen azono-
sak a normális módon tenyésztett ilyen-
szerű növényekkel, amelyekkel kereskedel-
mileg már versenyképesek is. Politikai kö-
rök foglalkoznak azzal, hogy olyan orszá-
gokban, amelyeknek a természet kevésbé
kedvez, szintén lehessen tenyészteni vízi
uton veteményeket.

A föld a növények szempontjából két
különböző feladat teljesítésére van hivat-
va. Egyik feladat, hogy táplálkozási anya-
gokat szolgáltatson vegyi oldatban, a má-
sik, hogy a növények gyökereinek szilárd
tartós talajt adjon. Kémiai uton a táplál-
kozási problémát egyszerűbben megleh-
tett oldani, a begyökereződés problémáját
viszont már bonyolultabb technikai uton.
Ezen elvek alapján jött aztán létre az
egész tank-kérdés. Tankoknak nevezik e-
ben a vonatkozásban azokat a hatalmas
tartályokat, amelyekben a növény tenyész-
tés számára a vizen kívül a szükséges ve-
gyi oldatokat tartják. Eleinte csak elmé-
letileg próbálták ki, később azonban ebből
egy nagyon kellemes munka fejlődött.
Mindenesetre kevesebbet kellett dolgozni,
mint a kertészetben. Megkönnyítette min-
denekelőtt a vizikertész munkáját az a
körülmény, hogy pontosan ellenőrizhették
a vegyszerek hatását; nem kellett számi-
tani különböző véletlenekkel, időjárásbeli
esetlegességekkel, mint ahogy azt a ta-
lajbeli kertészetnél tapasztaljuk. Nagy
előnye még az ilyen termésnek, hogy ki-
lehet küszöbölni a növényi betegségeket.
A kísérleti állomásokon is nagy hasznát
veszik az ilyen módon növesztett vetemé-
nyeknek, mert bizonyos növényi betegsé-
gek eredetét könnyebben meglehet állapí-
tani. Harmadik és talán legfontosabb elő-
nye még ennek az ugynevezett tank-ker-
teszletnek az is, hogy nem kell minden esz-
tendőben váltógazdasággal más-más nö-
vényfajtát termesztetni.

A dohányjal kezdtek a kísérletezők és
egészen bámulatos dolgokat tapasztaltak.
Egyes dohányfajták hat és félméter ma-
gasságba szöktek, a paradicsom a burgo-
nyá és a kukorica ugyancsak jóval erő-
sebb, mint a legjobb földben termesztett
és legnagyobbra kitenyészett növényfaj-
ta. Nemcsak, hogy nagyobbak lettek ezek
a növények, hanem sokkal dúsabbak is,
mint a földiek. Az amerikaiak természet-
esen azonnal kikalkulálták az eredmények
alapján, hogy egy nagyobb szobában az
év folyamán egy négy tagu család vete-
ményszükségletét dusan kilehet tenyész-
teni, sőt virágokat is. Ez azért lehetséges,
mert a veteményeket azoknak kára nélküli
ilyen módon sokkal kisebb területen lehet
növesztetni, mint a földben. Így a burgo-
nyát ötször olyan sűrűn lehet bevetni, a
paradicsomot meg pláne nyolcszor akkora
sűrűségben.

A vegyszerek, amik ehhez az új fajta
tenyésztéshez szükségesek, sokkal olcsób-
bak, mint amikor normális uton történik
a trágyázás. A földben való trágyázás so-

rán ugyanis a beszáradás által rendkívül sokat veszít. Gericke professzor, aki 1929 óta kísérletezik ebben az irányban, 640 kiló legjobb minőségű paradicsom számára 14 kg. vegyszert használt fel és 500 kg. legjobb burgonya számára 25 kiló kémiai anyagot. Ami az ilyen módon tenyésztett vetemények ízét illeti, megállapították, hogy a világ legjobb veteményei ízével felveszi a versenyt. A görög szigetek zöld-séfgféléi tudvaleg a világ legjobb aromájú és ízű veteményei, de a tankbeliek ezeknél is jobbak.

Az ilyen módon előállított növények nagy előnye még az is, hogy egymás mellett lehet a legkülönbözőbb fajokat tenyészteni, ami a földben nem lehetséges. A kísérletek során megtörtént az, hogy márciusban az egyik tankban burgonyát tenyésztettek, áprilisban már paradicsomot, júliusban pedig kukoricát. Ha odáig fejlesztik a dolgokat, hogy ezeket a tankokat melegágyi helyekre viszik, akkor az időjárást bent magában az üvegházban lehet a szükséghez képest szabályozni.

A tankokban használt vegyszerek a lehető legegyszerűbbek. Kalcium és kálium-nitrátok, magnézium és kálium-szulfátok, továbbá néhány foszfát. Csak bizonyos növények számára tesznek hozzá különleges sókat. Kiderült ugyanis, hogy bizonyos fajta növények számára hátrányos egyszerre az összes vegyszereket feloldani és azután vízzel szabályozni az elgőzöl-gést. Ügyelni kell, nehogy „tulelessék” a veteményeket. A vizet minél gyakrabban szellőztetni kell, ha másként nem megy, akkor pumpákkal. Annyi már bebizonyosodott, hogy jóval kevesebb munkával sokkal többet lehet elérni, mint a földben tenyésztett növényzetnél.

Ilyen módon eddig ötszáz féle vetemény és virágfélék tenyésztettek. A tapasztalatok bebizonyították, hogy nincs szükség különösen sósózt vizre, a legegyszerűbb kutviz is alkalmas erre a tenyésztésre. Azonban a sárgarépa, a dinnye és a jobb-fajta paradicsom savanyu vizet követel, míg a burgonya és a virág erősebben sósózt vizet. A tudósok a kísérletek során a buza tenyésztést is megpróbálták és kiderült, hogy ezek a kenyérmagvak csak az első hat héten igényelnek vegyszereket, később ezeket el lehet távolítani a vízből és föl lehet használni más növényeknél, minthogy pompásan nőnek anélkül is. Az ilyen módon létrehozott növények tenyész-tése nem tart semmivel sem tovább, mint az amit a földben állítanak elő. Az eddigi tapasztalatok kiderítették azonban, hogy a buzanemű, az árpa és a rozs nem versenyképes, ha vízben növesztik őket. Óriási felületű tartályokra lenne szükség, aminek az előállítása és gondozása nagyobb költséget vesz igénybe és nem képes konkurrálni a bevetett és jól gondozott termőföldekkel. Más a helyzet a burgonyánál, a paradicsomnál és az uborkánál, amelyeknek, mint ismeretes víz, oxigén és levegő az elemük.

A kaliforniai egyetem biológiai osztálya különös buzgalommal foglalkozik az efajta kísérletezésekkel. A gazdáknak a fakultás azt ajánlotta, hogy kezdjék a veteménytenyésztést uborkával. Néhány gazda már be is rendezkedett arra, hogy paradicsomot és ugorkát fog kizárólag tenyészteni; mások viszont dinnyére fektetik a fősúlyt és vannak, akik csakis rózsát növesztenek. Az amerikaiak sokféleképpen hasznosítják ezt az új találmányt. Elsősorban tankokat készítenek expedíciók számára, akik huzamosabb ideig vannak egy helyen. Azok a sarki kutatók, akik hónapokon át tartózkodnak az északi vagy déli sarkon, minden évszakban saját maguk igen könnyen és kellemesen állítják elő a szükséges veteményeket. Wake Eiland szigetén, amely amerikai repülőgép támaszpont, már a kormány költségén állították föl ilyen növényi tankokat, 1939 őszén hetenként 100 kg. paradicsomot és 70 kg. friss uborkát tenyésztettek. A jó eredmény után a következő hónapban újabb tankokat küldtek, úgy, hogy Wake Eilandba nem kell immár repülőgépen vinni a friss veteményt.

Dr. Mandel Fordító Iroda Memorandumul
24. Telefon 16-37.

A Zsidó Távíratí Iroda jelenti:

Palesztina

A Jewish Agency statisztikai hivatalának kimutatása szerint 1939-ben 13 ezer 914 zsidó vándorolt Palesztinába. Ezekhez járul még 2491 bevándorló, akik turista vízummal lépték át a határt és később megtelepedtek az országban. Ezzel a bevándorlók száma az elmúlt év folyamán 16 ezer 405-öt tesz ki.

A 13 ezer 914 nyilvántartott bevándorló közül 13 ezer 663 a telavivi és a haifai kikötőkben szállott partra. A bevándorlók 65 százaléka Németországból, Ausztriából és Csehszlovákiából származik. Az év folyamán a lengyelországi zsidók bevándorlása erősen visszaesett, ezzel szemben növekedett a magyarországi, romániai, olaszországi és svájci zsidók bevándorlása. A németországi bevándorlók közül 25 százaléka, a lengyelországiak közül 12 százaléka, a romániaiak közül 18 százaléka, a danzigiak, olaszországiak, amerikaiak és svájciak közül 33-80 százaléka a tőkések kategóriájából került ki.

Az alábbi adatok világítják meg a bevándorlási törvény embertelenségét, amely elválasztja egymástól a családok hozzátartozóit: így a 13.663 nyilvántartott bevándorló közül 327 nős ember felesége nélkül és 1137 férjzett asszony férje nélkül érkezett az országba. Körülbelül 4000 személy hozzátartozói nélkül és 2000 gyermek szülei nélkül vándorolt be. Az említett 13.663 bevándorló közül 2600 iparos, kereskedő, szabadfoglalkozású, 1900 diák és több, mint 4000 tizenhatodik életévüket be nem töltött gyerek. A németországi és ausztriai bevándorlók száma 8874, amelyből 5102 bevándorló közvetlenül származási országából jött Palesztinába.

1933-tól 1939-ig 204.076 személy vándorolt Palesztinába, közülük 48.935-en Németországból.

1939 folyamán 49.724 turista jött az országba, közülük 8384 zsidó.

OTTO WARBURG EMLÉKÉRE TANSZÉK LÉTESÍTENEK A HÉBER EGYTEM MEZŐGAZDASÁGI INTÉZETÉBEN. Ottó Warburg professzornak, az elhalt nagy tudósnek és a Cionista Világszervezet egykori elnökének emlékére tanszék létesítenek a jeruzsálemi héber egyetem mezőgazdasági intézetében. A tanszék létesítésének költségvetését az elkövetkezendő öt évre a Jewish Agency és a Palestine Land Development Company fedezi. Ismeretes, hogy Warburg professzor igen melegen érdeklődött a palesztinai mezőgazdaság fejlesztése és modernizálása iránt és élete utolsó szakaszában több éven keresztül a Cionista Világszervezet mezőgazdasági kutató intézetét, valamint a héber egyetem mellett működő palesztinai természetrajzi intézetet vezette. Az ő kezdeményezésének eredménye volt az olajfa-ado-mányok bevezetése, a Beceale művészeti iskola, a palesztinai faültetők szövetségének, a palesztinai ipari szindikátusnak, a Palestine Land Development Companynak, a mikdali Tibériás ültetvényes szövetségnek, a palesztinai kutató intézetnek, az atlitli mezőgazdasági kutató állomásnak, a héber kulturális társaságának, valamint a palesztinai Grapefruit társaságának a megteremtése. Warburgnak igen nagy szerepe volt a héber egyetem alapítása körül is.

UJABB ÁSATÁSOK PALESZTINÁBAN. E. L. Sukenik professzor, a héber egyetem régészeti intézetének vezetője, Tel-Jerise-nél, a Jarkon folyó közelében, újabb ásatásokat indított be. Tel-Jerise-nél egy ismeretlen nevű régi város romjait fedezték fel, amelyet lakói a rendes időszámítás előtti első évszázadban elhagytak. Az ásatások során kiderült, hogy a város már a rendes időszámítás előtti harmadik évszázadban létezett. Eppen ezért, ezektől az ásatásoktól fontos régészeti és történelmi kérdések megoldását várják. Sukenik professzor meg van győződve arról, hogy a romok kiemelése világosságot fog deríteni számos, eddig még megoldatlan bibliai és történelmi problémára.

A Jewish Palestine Exploration Society folytatja a Bet Searimnál megindított ásatásokat is, amelyek az elmúlt év folyamán egy zsidó temető felfedezéséhez vezettek. Az ásatási munkálatokat dr. B. Meisler irányítja.

DELAFRIKAI ÖSZTÖNDJ A HÉBER EGYTEM RÉSZÉRE. A Durbanban elhunyt Mark Stierer hozzátartozói egy Mark Stierer ösztöndíjat létesítettek, amely 500 fonttal fogja segíteni a héber egyetem szegény-sorsú diákjait.

AZ IRAKI PARLAMENT A PALESZTINAI ARABOKÉRT. Az iraki parlament hozzájárult ahhoz, hogy a kormány hater ezer dinárt küldjön a palesztinai arabok segélyezésére.

Franciaország

A LENGYEL ZSIDÓSÁG FRANCIÁOR-SZÁGI KÉPVISELŐ TESTÜLETÉNEK MEGALAKÍTÁSÁRÓL TÁRGYALNAK. A lengyel kormány és a különböző lengyel zsidó csoportok között tárgyalások folynak Párizsban, a lengyel zsidóság képviselőtestületének megalakítására. Ez a testület a franciaországi lengyel kormány keretében működne. A képviselőtestület tagjai a volt lengyel zsidó képviselőkből, szenátorokból és városi tanácsosokból kerülnek ki. Természetesen csak azokról a zsidó vezetőkéről lehet szó, akiknek sikerült kimenekülniük Német-Lengyelországból. Közöttük vannak Csezevovszki, Körner, Trockenheim és Rubenstein szenátorok, dr. Schwartzbart, dr. Silberstein, dr. Rozmarin és N. Prilutski képviselők és Reiss, valamint Kleinbaum dr. volt lengyel városi tanácsosok. A testület hivatása volna fenntartani az állandó kapcsolatot a lengyel kormányval, valamint az amerikai és más országok zsidóságával és gondoskodni a német megszállás alatt álló lengyel területek zsidóságának segélyezéséről.

Magyarország

MEGHALT DR. GÁL JENŐ VOLT ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ. Hatvannyolc éves korában hirtelen elhunyt dr. Gál Jenő volt országgyűlési képviselő és városi fő-ügyész, Magyarország egyik legkiválóbb büntető jogásza. Gál dr. haláláig a nemzeti demokrata párt ügyvezető társelnöke volt. Gál dr.-t a pesti Chevra Kadisa által adományozott disz-sirhelyen helyezték örök nyugalomra. A nyitott sírnál dr. Hevesi Ferenc főrabbi, dr. Ribari Géza, a neológ hitközség alelnöke, dr. Dési Géza kormányfőtanácsos és dr. Vázsonyi János bucsuztatták, előbbi az ügyvédi kamara, utóbbi a demokrata párt nevében.

Svájc

MEGERŐSÍTETTE A LEGFŐBB SVAJCI BÍRÓSÁG A TALMUD-HAMISÍTÓK BÜNTETÉSE. Ismeretes, hogy a lausannei zsidó hitközség panaszára az oroni rend-bíróság április 17-ikén elítélte Vevey és Iverdon antiszemita agitátorokat, valamint Filip Lugrin volt lelkész, akik hamis talmudi citátumoktól hemzsegt antiszemita röpiratot terjesztettek. Lugrin és büntárs, Jean Bauvert, megfellebbezték az ítéletet. A Vaadt kanton legfőbb bírósága a napokban tárgyalta az ügyet és a fellebbezést visszautasította, úgy, hogy Lugrin és Bauvert külön-külön 400 svájci frankos pénzbüntetése jogerőre emelkedett.

1936. december 8-án petárdás merénylet következett el a zürichi Löwenstrasseban lévő zsinagóga ellen. A merényletet, a nemzeti front három tagját, csak két évvel később tudták letartóztatni. A zürichi körzeti bíróság 1939. május 24-ikén egytől két hónapig terjedő elzárásra ítélte őket. Az államügy-zség azonban a büntetés súlyosbításáért fellebbezett. Az 1940. március 14-ikén tartott tárgyaláson, a katonai szolgálatot teljesítő államügyész helyettese visszavonta a fellebbezést és így az elsőfokú bíróság ítélete jogerőre emelkedett. Miután azonban a büntetést felfüggesztették, az elítélteknek nem kell azt kitölteniük.

Az Israelitische Wochenblatt a merénylet ügyével foglalkozva kiemeli, hogy a fellebbezést azzal az indokolással vonták vissza, hogy a vádlottak közben megváltoztatták politikai nézeteiket. Ezzel szemben leszögezendő, — írja az Israelitische Wochenblatt, — hogy csak az egyik vádlott lépett ki a nemzeti frontból, hogy a még szélsőségesebb és időközben rendőrileg feloszlított nemzeti szocialista „Bund Treuer Eidgenossen”-be lépjen. A katolikus „Neue Zürcher Nachrichten” a következőket írja: „A zsinagóga megszenteltetésével az általa képviselt vallást akarták megsérteni. Ilyen eset megismétlése azonban nemcsak a vallás és meggyőződés szabadságát, hanem az általunk feltételezett kulturális szabadságot is súlyosan megsértené. Talán helyesebb lett volna idejében fellépni, mint túlzott engedékenységet mutatni.”

Amerika

MORRIS C. TROPPER NYILATKOZATA. Morris C. Tropper, az amerikai Joint európai végrehajtóbizottságának elnöke, aki néhány nappal ezelőtt Newyorkba érkezett, hogy a lengyelországi zsidóság segélyezésének, valamint a nyugateurópai menekültek kérdését az amerikai zsidóság vezető köreivel és testületével megtárgyalja, megérkezése után az alábbi nyilatkozatot adta a sajtó képviselőinek:

— Az európai világrész rövidesen az újkor történelme egyik legnagyobb éhínség területévé válik. Ezen a területen elsősorban és főleg a kisebbségi csoportok szenvednek. Kelet-Európának megszállott területein egész néptömegeket fenyeget a kipusztítás veszélye. Még a kalkuttai „fekete pokol” is valószínűleg mennyországnak tűnhetik e területek mellett. A nyomorúság minden képeket felülmul. Hiányzik a legszükségesebb élelem, az otthon, a ruházat és az orvosi segély és ha kívülről nem jön gyors segítség, nemcsak ezek a szerencsétlenek pusztulnak majd el, de szét fogják hordozni a ragályos betegségek csirját a kontinens többi részébe is. Gyermekes ezrei, akik a háború következtében otthon nélkül maradtak és elszakadtak szüleiktől, szorulnak gondozásra, ha nem akarjuk azt, hogy az elhagyott gyermekeknek olyan problémája álljon elő, amilyenhez hasonló csak a huszas években volt Oroszországban. A teljesen lerongyolódott és meztelen lábú férfiak és nők nemsokára abba a helyzetbe kerülhetnek, hogy a legszükségesebb ruházati cikkek híjján nem fogják tudni elhagyni nyomorúságos éjjeli menedékhelyeket.

— Azokban az országokban, — folytatta Tropper, — amelyek eddig menedéket nyújtottak a szerencsétleneknek és amelyek közül egyeseket magával sodort a háború vihara, a menekült bizottságok kénytelenek költségvetéseiket korlátozni, mert pénzügyi forrásaik kimerülöben vannak, ugyanakkor pedig emelkedtek a menekültek ellátásának és elhelyezésének költségei. A háború számos menekült-telepítési tervet időszzerűtlenné tett, de remélik, hogy ezek a tervek rövidesen mégis megvalósíthatók lesznek. Természetesen igen fontos és kívánatos, hogy Palesztina továbbra is befogadhassa normális bevándorló kvótáját és minden el kell követni olyan irányban, hogy az ország felvevő képességét törvényes eszközökkel növeljék. A lengyelországi zsidóság nyomora megoldásért kiált. Csak a példátlan nagylelkűség oldhatja meg a menekültek és a háborús áldozatok segélyezésének kérdését és remél-nünk kell, hogy az egyesült palesztinai alap erre irányuló fáradozásait siker fogja koronázni.

CYRUS ADLER AZ UNITED JEWISH APPEAL ERDEKÉBEN. Dr. Cyrus Adler, az amerikai zsidó kongresszus elnöke, egy, az amerikai zsidósághoz intézett kiáltványt nyújtott át Aba Hillel Silver és Jonah B. Wise rabbiaknak, az amerikai egyesült palesztinai alapok elnökének. A kiáltvány többek között ezeket tartalmazza:

Az európai háború következtében az amerikai zsidóság vállaira hárul a felelősség az európai zsidóság milliói életének és remény-ségének fenntartásáért. Az Egyesült Államok zsidó hitközségeinek kötelessége minden erőfeszítéssel támogatni az United Jewish Appeal programjának megvalósításában, a tengerentúli zsidóság segélyezésében és újjáépítésében, a palesztinai bevándorlás és telepítés szorgalmazásában, az Egyesült Államokban élő zsidó menekülteknek segélyezésében, hogy azok be tudjanak illeszkedni új hazájuk életébe.

Dr. Cyrus Adler ezután az amerikai zsidó kongresszus és az egyesült palesztinai alap együttműködését méltatja, majd ezekkel a szavakkal fejezi be:

— Minden emberileg lehető el kell követnünk a lengyelországi zsidóság megsegítésének érdekében, ha nem akarjuk, hogy emberek milliói haljanak éhen.

2%-os
új nemzetvédelmi adó lerovásához szükséges

regisztrerek és blokkok
praktikus kivitelben beszerezhető

Ara 42 lej a deklarációkkal együtt.
Vidékre bélyegben előre beküldve Lei 50.

ORIENT-nyomda és naptár kiadóvállalat
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. Specialista naponta 3-6-ig irodánkban felvilágosítást ad.

„A hadi jelentés

London, ápr

Az alsóház c

tengerészeti

— Az utó

gét és viszo

beszédét Chu

lanul megszá

niának német

Természetese

részletekig m

voltaképpen

már végrehá

tul nagyszám

csapatállítá

amint erről

akkor a balt

kikötőkben

— Hétfőn

hogy Dániát

rohanták. De

nyugtalanság

legközelebb

gyengébb, ha

szág éppen

kedett arról

ni. Norvégia

földrajzi ala

semlegesek

ének a szöv

vel ezeknek

északnémeto

alatt. Ez a sz

nyes közleke

jelentett szá

— A teng

kedtetlen fel

utvonlan elz

kormány az

sértésének

kerülni. Elv

a nemzetköz

Ez a szen

számukra.

sődött az a

magatartás

járt a szöve

határoztuk,

helyzetnek

az ellensége

tünk, hogy

hajókat, só

mélyzetének

sen bejelen

tét.

— A ne

állítja, hog

lása a nor

nak követk

késéget k

hogy a tán

ték, sőt a

sokra is m

helyezése

tettek. Két

ségeink, h

valószínűl

gjai jelent

metország

szállítását

rokonzeny

iránt és m

amely előt

lamot, ér

Churchill beszámolt a világtörténelem legnagyobb csatájáról

„A hadműveletek még folyamatban vannak, csak azt akartam bejelenteni, hogy flottánk kitűnően végezte el feladatát”. „A harc éjjel-nappal szakadatlanul folyik”

London, április 12. (Rador.) Reuter: Az alsóház csütörtöki ülésén Churchill tengerészeti miniszter a legutóbbi napok eseményeiről nyilatkozott.

— Az utóbbi hetek szokatlan feszültségét és viszonylagos nyugalmát — kezdte beszédét Churchill — hétfőn reggel váratlanul megszakította Norvégia és Dánia német részről történt megszállása. Természetesen ezt a bűntettet hosszas és részletes előkészítés előzte meg, melynek során március utolsó hetében már végrehajtottak. Több hónapon keresztül nagyszámú német kereskedelmi hajót csapatszállító cékjából átalakítottak, amint erről már régen értesültünk. Ugyanakkor a Balti-tengeri és az elbatorkolati kikötőkben is nagyszámú kisebb csapat-

szállító hajót összpontosítottak. Azt azonban nem lehetett tudni, hogy mikor és melyik békés ország ellen fogják ezeket az intézkedéseket felhasználni. Dánia, Norvégia, Svédország és Hollandia egyaránt kivolt téve a hirtelen, brutális, ötletszerű és mindenestre nem provokált támadásnak. Hogy melyik lesz az áldozat és mikor történik az első támadás, kétségtelenül tisztán csak találgatás tárgyát képezte. A nemzeti szocialista kormány fenyegető és megfélemlítő híreket szokott elterjeszteni minden uton-módon a semleges államokban. Ezért az ijedelem általános volt ezekben az országokban és senki sem tudta megmondani, melyik lesz a legközelebbi áldozat.

„Hétfőn hajnalban értesültünk Dánia és Norvégia megrohanásáról”

Hétfőn hajnalban értesültünk arról, hogy Dániát és Norvégiát váratlanul megrohanták. Dániának különösen oka volt a nyugtalanságra, nemcsak azért, mert a legközelebb áll Németországhoz és a leggyengébb, hanem azért is, mivel Németország éppen nemrég szerződésben kezeskedett arról, hogy nem fogja megtámadni. Norvégia nyugati partjainak különös földrajzi alakulása lehetővé tette, hogy a semleges és a német hajók közlekedésének a szövetséges ostromzár kikerülésével ezeknek a földrajzi tényezőknek és az északi-németországi légierőknek védelme alatt. Ez a földrajzi és egyéb törvényes közlekedési folyosó nagy hátrányt jelentett számunkra, ugyanakkor pedig

elősegítette Németországnak a szövetséges ostromzár kikerülésére irányuló törekvését. A német hadihajók, buvárhajók, óceánjárók és kereskedelmi hajók szabadon használhatták ezt a 800 mérföldnyi hosszú utvonalat bármikor, mikor szükségük volt. Tehetetlenül kellett nézünk, amint akárhányszor mindenféle csempészárut szállító német hajók végnélküli menete vonult fel, amit azonban Norvégia és Svédország megakadályozhatott volna, azonban a nemzetközi jogra való tekintettel kötelességüknek tartották ezt elhárítani, holott a német birodalom a nemzetközi jogszabályokat a jelenlegi háborúban éppen úgy, mint a múltban, mindig mellőzte.

A szövetségesek dilemmája

A tengerügyi hivatal még a háború kezdetén felhívta a kormány figyelmét az utvonali elzárásának szükségességére. A kormány azonban a nemzetközi jog megsértésének megakadályozására is ki akarta kerülni. Elvégre mi akarjuk visszaállítani a nemzetközi jog érvényességét. Ez a szempont nagy dilemmát jelentett számunkra. Fokozatosan azonban megerősödött az a meggyőződésünk, hogy ez a magatartás igen káros következményekkel jár a szövetségesek számára. Végül is elhatároztuk, hogy végetvetünk ennek a helyzetnek és a nyílt küzdőterre hívjuk ki az ellenséget. Minden intézkedést megtettünk, hogy ne veszélyeztessük a semleges hajókat, sőt még az ellenséges hajók személynémet életét is kíméltük és előzetesen bejelentettük az aknaövezetek helyzetét.

A nemzeti szocialista kormány azt állítja, hogy Norvégia és Dánia megszállása a norvég tengeri utvonali elzárásának következménye volt. Azonban minden kétséget kizáróan be tudjuk bizonyítani, hogy a támadást egy hónapja előkészítették, sőt a tulajdonképpeni csapatszállításokra is még az angol-francia aknáknak elhelyezése előtt minden intézkedést megtettek. Kétségtelenül gyaníthatók elleneségeink, hogy lerakjuk az aknákat. Sőt valószínűleg érthetően lehetett előtűnik, hogy ezt az intézkedést nem hajtottuk már előbb végre. Ezért március utolsó hetében a norvég tengeri utvonalon a vasérc szállítókat eszközölő hajók visszafelé való utjukban titokban katonaságot és hadianyagot szállítottak. Ezeknek a katonáknak az volt a szerepe, hogy alkalmas pillanatban elfoglalják a katonai és stratégiai jelentőségű fontosabb pontokat. Németország egy másik semleges állam megszállását is előkészítette. A legnagyobb rokonosnóval viseltetünk a norvég nép iránt és megértettük a borzasztó dilemmát, amelyet előtűnik. Mint minden kisebb államot, érzelmei a szövetségesek oldalára

vonzották. A norvégek fogcsikorgatva, tehetetlen dühvel nézték, amint a németek egymásután süllyesztették el hajóikat és pusztították el azoknak legénységét. Ők tökéletesen megértik, hogy jövőjük, függetlenségük és szabadságuk a szövetségesek győzelmétől függ. Mégis remélték az utolsó pillanatig, hogy földjük és városaik nem fognak német uralom alá kerülni, szabadságukat és létjogosultságukat nem rabolják el idegen zsarnokok. Ez sajnos, hiu reménynek bizonyult.

„Minden erőnkkel segíteni fogjuk a norvég ellenállást”

Németország erőszakosan megsértette egy kis és baráti nemzet függetlenségét s a norvég kormány és nép kénytelen volt ma fegyvert fogni otthonának védelmére. Minden erőnkkel segíteni fogjuk őket. Együtt fogunk harcolni velük és csak akkor kötünk békét, ha jogainkat és szabadságunkat visszaállítottuk. Ez a norvég epizód például szolgálhat a semleges államoknak és világosan megmutatja, hogy vezet az a feltevés, hogy a Németországgal való baráti viszony, vagy Németország részéről történő baráti biztosítások vagy szerződések és minden Németországnak hozott baráti szívesség a legkisebb biztosítékot nyújthat a német támadás ellen akkor, amikor Németországnak ez a támadás érdekében áll. Nem lehet megvárni a szövetségeseket azzal, hogy nem veszik védelmükbe és nem részesítik segítségben a semleges államokat, de a szövetségeseket ezektől a semleges államoktól nagy távolság választja el, míg Németország módszeresen előkészített tervek alapján hajtja végre támadásait. Azt hiszem, hogy éppen Norvégia semlegességének szigorú tiszteletbentartása volt egyik oka mostani szenvedéseinek, holnap, holnapután, vagy egy hónap múlva a többi nemzetek éppen úgy áldozatul eshetnek a megsemmisítésüknek és szolgásgába döntésükre készített tervszerű támadásnak.

Remélem, hogy ezek az államok megfontolással tárgyalják a történeteket.

— Most egy olyan kérdésre akarok kitérni, amely bizonyos körökben többször felmerült. Nagy-Britannia hadihajóiról akarok beszélni, anélkül azonban, hogy eltekintsek a jövőd hadműveletek iránt kötelező titoktartástól. Ennyit mondhatok ebben a tárgyban: a hosszú téli hónapok alatt nem tudtuk kellőleg felhasználni a scapaflovi támaszpont minden stratégiai előnyét. Nagyon erős légoitalmi ütegekkel rendelkezünk és rendelkezésünkre áll minden védelmi eszköz, elsősorban pedig a légi haderő. Mióta — ezelőtt öt héttel — a scapaflovi hajórajunkat megerősítettük, egyetlen egy hajónk sem süllyedt el, egy cirkáló hajó kivételével, amely könnyebb rongálást szenvedett. A partvidékünk ellen intézett egyetlen támadás sem vezetett sikerre és nagyon kevés emberünk sebesült meg. Csütörtökön hajnalban hatvan német repülőgépet többrendbeli támadást intézett, anélkül azonban, hogy a legkisebb kárt okozta volna, viszont hat ellenséges repülőgépet megsemmisítettünk. Természetesen, ha kockázatunk, el kell legyünk készülvén a veszteségekre.

Az angol flotta működésében — A Scapa Flow-i hadihajórajunkat azonnal készenlétebe helyeztük, amint szombaton éjjel felderítő repülőgépeink közölték, hogy német cirkálóhajók, torpedórombolók és más hadihajók kíséretében teljes sebességgel igyekeznek észak felé. Haditengerészetünk parancsnoksága azonnal parancsot adott a hajóknak az indulásra. Ugyanakkor hatalmas angol légi haderő közeledett Narvik felé, hogy aknákat rakjon le a norvég partok mentén. Az aknákat hétfőn hajnalban helyezték el. Egy hajónkról vasárnap délután a legénység egyik tagja a tengerbe esett és a tengerész kimentése céljából hátramaradt. Ez a Gloworm torpedóromboló hajó később elindult észak felé, hogy csatlakozzék a többi hajóhoz. Ekkor — hétfőn reggel 8 óraor — észrevett egy ellenséges torpedóromboló hajót, mindjárt utána egy másikat is. Később közölte, hogy több észak felé futó ismeretlen hadihajót is megpillantott. Ezek a közlések rövid időközönként egymásután érkeztek, a legutóbbi jelentés azonban hirtelen félbeszakadt, amiből azt következtetjük, hogy a torpedórombolót a tulerőben levő ellenséges hajóraj elsüllyesztette. Ez a véletlen esemény arra mutatott, hogy nagyszámú ellenséges tengeri haderő tartózkodik a nyílt tengeren és nagyjelentőségű események vannak készülődésben. Azóta a harc éjjel-nappal szakadatlanul folyik és az még most is tart az általunk küzdelembe vetett erők és nagyszámú német tengeri és légi haderő között.

Nem fog megszabadulni gyomor-bántalmaitól,

ha nem semlegesíti a felesleges savakat, amelyek az esetek tíz százalékában okozói azoknak az eleinte csekély emésztési zavaroknak, amelyek később súlyos és állandó betegségekkel fajulhatnak, mint: krónikus gyomorfájás, sőt gyomorfekély.

A Magnesia Bisurata az orvosi testület — amely azt ajánlja — a legjobb szernek tartja a gyomorsavtúntatás semlegesítésére és az ebből származó bajok megelőzésére, a felizgatott gyomorfalak megnyugtatóására és arra, hogy a gyomrot a későbbi normális és fájdalommentes emésztésre képessé tegye.

Egyék hát mindent, amit megkíván s ha néha kényesztülve van arra, hogy kapkodva, vagy túlnéhéz, tuifiszeres ételeket egyék, legyen be utána egy adagnyi Magnesia Bisurata és így visszanyeri régebbi jó emésztését.

A Magnesia Bisurata kapható minden gyógyszerárban és drogériában 75.— lejért, vagy nagyobb gazdaságosabb csomagolásban 110.— lejért.

— Vasárnap reggel még úgy látszott, hogy az ellenséges erők, amelyek elsüllyesztették a Gloworm cirkálót és amelyek egy hadicirkálóból és több más hadihajóból állottak, az északi angol flotta tuinyomó számban levő egységei bekerítették. Az ellenséges hajóknak mégis sikerült elmenekülni. Természetesen a tengeren nem lehet olyan nagy biztonsággal kiszámítani a dolgokat, mint a szárazföldi csapatmozdulatoknál. Kedden reggel Bergennel egy vonalban német repülőgépek támadták meg hajóinkat. Két cirkáló könnyebben megsérült, de tevékenységüket nem szüntették be és tovább is a flottával tartanak. Erős bombatalálat érte a Rodney zászlóshajót, amelynek páncélzata azonban ellenállt s így a robbanás nem okozott kárt, kivéve azt, hogy négy tiszt és három tengerész megsebesült. Az Aurora cirkálóhajónkat ötször támadták meg sikertelenül. A Gurkha cirkálókat, amely kíséretében volt, telitalálat érte és elsüllyedt, azonban legénységét majdnem teljes számban sikerült megmenteni. Ugyanazon nap a Zulu nevű torpedórombolókat az Orkney szigetek közelében egy német tengeralattjáró elsüllyesztette. Közben a Renown cirkálóhajónk messziről megpillantotta a Scharnhorst nevű német cirkálóhajót és még egy másik 10.000 tonnás cirkálóhajót, amelyek valószínűleg az előző napon érkeztek csapatokkal. A tengeren nagy vihart tombolt, ennek ellenére cirkálóhajónk 6000 méterről megindította a tüzelést. Három perc múlva az ellenség felel. Végül a Renown eltalálta a Scharnhorst-ot, azonban a német hajóknak mégis sikerült elmenekülniök.

A westfjordi ütközet

Churchill ezután leírta a szerda esti westfjordi tengeri ütközetet, amelyről tegnap Chamberlain is beszámolt, majd a légi erők hadműveleteire tért ki. A bergeni fjordban tizenkét angol repülőgépet megtámadott két német cirkálóhajót. Az egyik német hajót lövés találta és az elsüllyedt. Szerdán este tizenhat angol repülőgépet megtámadta a másik, Bergenben tartózkodó cirkálóhajót is és három lövése azt eltalálta. A repülőgépek közül tizenöt visszatért. A cirkálóhajó helyén hatalmas olajfolt látszott a tenger színén. Hajnalban hat repülőgépet a Trondhejm kikötőben tartózkodó ellenséges hajókat támadta meg. Egyik ledobott torpedója eltalálta az egyik német torpedórombolót.

„Hitler súlyos stratégiai tévedést követett el”

A hadműveletek még folyamatban vannak s ezekről nem nyilatkozhatom az alsóházban. Arra akartam csak rámutatni, hogy hajórajunk nem állott tétlenül és feladatát kitűnően elvégezte. Véleményem szerint egyébként Hitler súlyos stratégiai tévedést követett el, amikor a hadsziinteret ilyen messze, északra kiterjesztette és semleges magatartásuk feladására kényszerítette a skandináv népeket. Mi a semlegeséget tiszteletben tartó politikánk miatt szenvedtük el a norvég tengeri utvonali hátrányait. Ez a tengeri utvonali azonban most egyszersmindkorra lezárult. Hitlernek sikerült német csapatokat elhelyezni a norvég partvidéken. Azonban mi fogjuk élvezni ennek a partvidéknek minden előnyét és hathatósabbá tesszük az ostromzár.

Elfoglaljuk a Dániához tartozó Farber-szigeteket is, amelyek igen nagyjelentőségű stratégiai pontot képeznek s a lakosság nagy rokonosnóval viseltetik irántunk. Védni fogjuk ezeket a szigeteket és addig maradjunk ott, amíg eljön az ideje annak, hogy visszaadhassuk a dán koronának és népnek. Izland kérdését még vizsgálát tárgyává tesszük. Izland a dán királyság domíniuma. Azonban mondhatom, hogy egyetlen német hajó sem közelítheti meg büntetlenül a szigetet.

A tengerügyi hivatal meg van győződve arról, hogy a Skandináviában történtek elsősegítették ügyünket és északitengeri helyzetünket stratégiai szempontból. Ami engem illet, azt hiszem, hogy Hitler lépése éppen olyan súlyos politikai és stratégiai tévedés, mint Napoleoné volt, amikor bevonult Spanyolországba. Hitler megsértette egy életerős és férfiasan védekező nép függetlenségét, ez a nép azonban francia és angol segítséggel bármennyig ellenállhat a német haderőnek és a Gestapo-nak. Mondhatom, hogy Hitler elsősegítette a szövetségesek tengeri zárlatának hatékonyságát és olyan vállalkozásba kezdett, amely a norvég partvidéken egész nyáron lefoglalja majd haderőjét egy számbeli fölényben levő tengeri haderővel szemben, amely sokkal könnyebben közlekedhet és szállíthat, mint a német haderő. Ezzel szemben semmi előnyre nem tett szert, kivéve azt, hogy ismételen kielégítette esztelen erőszakot kívánó vágyát. Mi a franciákkal sokkal erősebbek vagyunk, mint a német flotta. Elég haderőnk van a Földközi tenger felügyeletének biztosítására, ugyanakkor pedig hadműveleteket bonyolít-hatunk le az északi tengeren. A német flotta súlyos veszteségeket szenvedett már eddig is. A Skagerrakban és Kattegatban megjelenő minden német hajót elsüllyesztettünk. A norvégiai német haderőt nem lehet büntetlenül ellátni. Eddig már tizenkét német hajót, köztük több nagy tonnaúrtartalmu hajót süllyesztettünk el, vagy fogunk el élelmiszer-szállítás közben.

Az örült vakmerőség, amelyet Hitler és tanácsosai a német flottát a küzdelembe vetették arra mutat, hogy ez a merész lépés sokkal nagyobb jelentőségű szárazföldi hadműveletek előjelének tekinthető. Valószínűleg eljutottunk a háború első nagyjelentőségű fejezetéhez. Habár nem akarok ezután bekövetkezendő ütközetekkel dicsekedni, kétszék vagyunk az ellenség legnagyobb erőfeszítéseivel szembeállítani és minden erőnkkel a világ érdekében folytatott küzdelemünk győzelmese befejezését szolgálani.

HIREK

Háborus Palesztina

Haifa, március végén.

A privátépítkezés az egész országban szünetel — s ez sajnos egyáltalában nem biztató az újonnan bevándorlók kilencven százalékában a volt latinerek vagy kereskedők közül kerülnek ki, akiknek számára az építkezéseknél való elhelyezkedés az egyetlen lehetőség. Ilyenformán csak nő azoknak az elemeknek a száma, akiknek munkába helyezése mind nehezebbé válik, ahogyan a háborus hónapok krízise fejlődik. Ugyanakkor, amikor a szakmunkások nagyobb része elhelyezkedik a szépen prosperáló ipari műveknél, a fekete munkásokat, akik most tömegesen térnek vissza az amugyis gyenge narancs szüretből, középkorból kell még mindig támogatni. Sajnos a háborus világban senki sem akar építeni — hisz ez nemcsak palesztinai, hanem világjelenség.

A katonai jellegű építkezéseknél sokezer munkás dolgozik. A minap hivatalos jelentés adta hírül, hogy „valahol az országban” átadtak rendelkezésének egy új katonai tábornak, melynek építésénél egyenlő számban dolgoztak zsidók és arabok. Az ingatlan átadásának ünnepe az arab-zsidó barátság hangulatában, igen felemelő hangulatban zajlott le.

A Vaad Leumi letiltotta a purimi bálokat és ünnepeket. Két óka volt rá. Az egyik a palesztinai földtörvény, a másik a gálut zsidóságának siralmas helyzete. Egyik-másik jótékony intézménynek, melynek költségvetése nem nélkülözhetette a purimi „nemes” jövedelmét, a Vaad Leumi külön engedélyt adott. De bálokon és bálokon kívül, minden tragikus állapot ellenére, vidám volt a purim most is Erec Jisráélben. Hajfán passzió volt nézni az álarcos kölyköcskéket, amint vagy régi zsidó jelmezekben, vagy pedig egyéb maszkokban jártak be az utcákat és riasztó pisztolyokkal rémitgették az embereket az uccán. Helyre kis „Eszter könyve” jelenet vonult végig az uccán, a megilla összes figuráival, Esztert, Mordechajt, Hámánt ábrázolták. Hogy milyen formát öltött Hámán, azt hisszük, nem kell megmagyaráznunk. Nagy sikere volt annak a kis texasi cowboynak, aki egyik kezében rémitő coltot, másik kezében Keren Kajemeth perselyt tartott. „Jadajim lömálá” — harsogta a fekete, félálarcos bandita és nem hagyott senkit békén addig, míg nem tett pénzt a Keren Kajemeth perselybe. Este az egyes városok legnagyobb középületeiben olvasták a Megilat, és a rádió is ezzel kedveskedett hallgatónak.

A kormány most kezdi folyósítani azokat az összegeket, amelyeket két hónappal ezelőtt szavazott meg a városoknak középítkezések céljából. Tel-Aviv volt a sorrendben az első, mely megkapta a maga 100.000 fontját. Rövidesen sorra kerülnek a többi városok is. Itt, Hajfán az új városházát építik fel a kormányközségben. Az építkezési pangáson egyébként segíteni fog némiképpen a Hadassza kórház építése. A tervpályázat benyújtási határidejét március végéig meghosszabbították. Valószínűnek látszik, hogy május elején kezdenek hozzá az építkezésekhez.

Miért nincs Palesztinában dohánytermelés? — ezt a kérdést veti fel egyik legutóbbi számában a Davar. A cikkítő megállapításai szerint a palesztinai közönség igen sok cigarettát szív — az elmúlt évben feldolgozott dohánymennyiség 300 tonna volt —, ez állítólag igen nagy szám a félmillió zsidóhoz képest. Ezt az egész mennyiséget külföldről szerzik be a cigarettagyárak. A belföldi termelés nevéstégesen kicsiny: 15 tonna évente. Állítólag rentabilnak mutatkozna a termelés, mely a belföldi mezőgazdaságot évi 70 ezer fonttal gazdagítaná. Természetesen ez az összeg állandóan gyarapodna, a jisiv lakosságának növekedésével. A dohánygyárak ugyanis a jelenlegi felszerelésekkel legalább megtisztezhethetnek termelésüket. Megfelelő befektetéssel komoly megélhetési lehetőséget lehetne teremteni sok zsidó parasztszaladnak. A belföldi termelés mellé ugyan még mindig kellene külföldi dohányt vásárolni, de a keveréshez 10%-nyi külföldi dohány is elegendő volna. A cikkítő azonban még ennél is tovább megy és felteszi a kérdést, hogy miért nem dolgozhatnak a palesztinai dohánytermeléséppen úgy, az európai piac számára, mint azt a hasonló klímájú országok az egész Közel-Keleten teszik?

Jubileumok hete volt az elmúlt hetünk: most ötven éve alapították Rechobot kolóniát, mely ma 8200 lakossal Petach Tikva után a legnagyobb mezővárosa a jisivnak. Az alapító 150 lélekből négyen élnek még. A

— Ismét lehet váltani külföldre vasúti jegyeket, de utlevéllel kell igazolni az igénylést. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága közleményt adott ki, mely szerint a „Románia” turisztikai társaság Wagon Lits menetjegyjéről ismét eladhatnak külföldi vasúti jegyeket, azonban a jegyigénylést érvényes román utlevéllel kell igazolni. A külföldi vasúti jegyek ára a CFR hivatalos valutaárfolyama szerint fizetendő.

— **HUSZEZER EMBER LÁTTA MÁR** városunkban és még legalább ugyanennyi kívánja megtekinteni az utóbbi évtizedek filmremekét, melynek címe a NOTRE DAME-i TORONYOR. Victor HUGO halhatatlan regényének nyomán készült mű, főszerepekben: CHARLES LAUGHTON és MAUREEN O'HARA. A SELECT és URANIA mozgóik igazgatósága nagy áldozatok árán megszerezte a filmremeket még szombati és vasárnapi játszásra. Fehívjuk mindazok figyelmét, akik még nem látták a filmet, e két nap folyamán tekintsék meg, hogy alkalmuk legyen látni az utóbbi évek legtekintesebb művét, melyhez hasonló sokáig nem lesz.

— **Szatmár-megyei hírek.** Szatmárról jelentik: A „295. Cluj” jelzésű tehergépkocsi Szinerváralján halálra gázolta Frank Lajos autótaxi-tulajdonos 6 éves Ági nevű kislányát. Filip Nicolae 41 éves kolozsvári lakost, a gázoló gépkocsi tulajdonosát, a csendőrség őrizzette. A csendőrség megállapította, hogy Filipnek nincs autóvezetési engedélye, ennek ellenére ő vezette a gépkocsit, amikor a halálos szerencsétlenség történt. Frank Ági holttestét felboncolják. — Szatmár város vezetősége megállapította, hogy a pékek nem tartják be az ármaximálási rendeletet. Emiatt fokozott ellenőrzést vezet be. — A ZSNZ szatmári csoportja felkérésére dr. Markovits Rodion, a kiváló író és hirlapíró szombaton délután 6 órakor előadást tart a szövetség Decebal ucca 22 szám alatti helyiségében.

Köser bor szükségletét megbízható helyről szerezze be. Kifünő minőségű lechtinai és aiudi

sel peszach fajborok

FENYVES S. A CLUJ, Str. Brajanu 18 borpincéjéből.

Mordehaj Bixenspanner felügyelete alatt.

— **Zsaroló újságírók tartóztattak le Aradon.** Aradról jelentik: Néhány nappal ezelőtt több feljelentés érkezett az aradi rendőrség bünyűügyi osztályára, amelyben a panasztevők arról értesítették a nyomozó hatóságokat, hogy egy Galdau Horatiu nevű fiatalember kereste fel őket és több román lap munkatársának adta ki magát és különböző címeken zsarolási kísérleteket követelt el. A rendőrségi nyomozás során Galdau Horatiut őrizetbe vették és megállapítást nyert, hogy a vádak alaposak. A lapok, amelyek nevében zsarolásokat akart elkövetni, amikor értesültek Galdau tevékenységéről, közölték a hatóságokkal, hogy az elgott visszaéltek nevükkel és nem áll alkalmazásukban. A rendőrségi nyomozás befejezése után a leplezett szélhámos az ügyészségre kísérték, ahol Ionescu S. Petre vezető-főügyész hallgatta ki, majd letartóztatási indítvánnyal a vizsgálóbíróra küldte át. A főügyész letartóztatási indítványát a vizsgálóbíró magáévá tette és harminc napi vizsgálati fogságot rendelt el Galdau ellen, amit később a vádtanács is jóváhagyott. Az ügyészségi vádirat szerint Galdau Horatiu többrendbeli zsarolást és zsarolási kísérletet követett el.

lapok ünnepi mellékletekben ismertették a szép, fejlett kulturájú kolóniának a történetét. Most zajlott le a hivatalos jubileumi ünnepség, amelyen a kolónia vezetői és sok meghívott vendég szólalt fel. A rádió is közvetítette az ünnepségek egy részét, hallottuk a rechovoti népiskola kórusát és a kolónia felnőtteiből összeállított énekkart — mindkettőt Boskovics Sándor, aki a rechovoti népiskola énektanára, vezényelte. Sok szó esett az ünnepségeken a jisiv fejlett mezőgazdasági kulturáját irányító mezőgazdasági kutató intézetről, melyre igazán büszke lehet Rechobot.

A másik jubileum Tel Chaj alapításának huszadik év volt. Az alapítással egyidőben gyászemlékkünnepélyt is tartottunk az jisiv első nagy halottjának, Jozsef Trumpeldornnak az emlékeztérére. Sajnos, az utóbbi négy évben sokan követték azt a hősi példát, amelyvel Trumpeldor vonult be halhatatlanként a zsidó történelembe: néhányára nétt már a hősöknek a száma, akik számára Trumpeldor adta a hősi jelmondatot: „Tov lamut bóad arcenu” — jó meghalni a hazáért...

Ibsen „A társadalom pillérei” című drámáját mutatta be a Habimah nagy sikerrel. A lapok között heves vita folyik: egyes kritikusok szerint ugyanis az előadás rossz volt.

— **Öfelsége elvállalta egy Badaui-megyei földbirtokos tízenegyedik gyermekének keresztapaságát.** Bucurestiből jelentik: Öfelsége kegyeskedett elvállalni egy Badaui-megyei földműves-házaspár tízenegyedik gyermekének keresztapaságát. Az uralkodó Gh. Flondor, Suceava-tartomány királyi helytartóját bizta meg a keresztelón való képviselésével. A királyi helytartó, a megyei prefektus és más hatósági kiküldöttek kíséretében elutazott Straja községbe, ahol lelkesen fogadták.

— **Művész zongorahangverseny Satu-Maren.** Edelmann Ernő zongoraművész nagy-sikerű önálló zongorahangversenyt adott Szatmáron. A választékos műsor közvetítése során teljes egészében bontakozott ki ennek az istenáldotta nagyszerű muzsikusknak minden művészi adottsága. Bach-Bursoni Chosonne-ját főlényes előadókészséggel, a leegyszerűsödni-tudás és a komplikáló zenei gondolatvezetés teljes művészetével nyújtotta. Edelmann Beethoven Mondschein szonátájának felfogása könnyed, elmélyülő volt. Mint Chopin-játékos, most is beigazolta, hogy a viharos érzelmi világ kivételében a zeneszerzői érzelmi világot tökéletesen magáévá tudja tenni. Chopin F-dúr balladájának kifejező közvetítésével felejthetetlen élményt nyújtott közönségének. A modernnek közül Enescu főlényes technikát igénylő Povanne-ját, Debussy vízcsobogását kiváló művészi megértéssel közvetítette. Taure Impromptu-jének franciás könnyedségét és szellemét virtuóz technikája tette éretté. A modern zeneszerzők közül Tschérépmine Etüd-jében domborodott ki Edelmann Ernő magasrendű teljesítménye. Befejezésül Liszt: Liebes traumájának elmélyült, dinamikus hatásaival ért el hatalmas sikert. A nagyszámú és zeneértő közönség hosszu ideig melegen ünnepelte Edelmannt briliáns teljesítményéért. Edelmann Ernő májusban Kolozsváron vendégszerepel, mint a Goldmark Zeneegyesület meghívott szólistája, az egyeztető által rendezett nagyszabású filharmonikus koncerten.

— **Megjelent a termelés fokozásáról és az árellenőrzésről szóló törvény végrehajtási utasítása.** Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial köztörvényi számában megjelent a termelés fokozására s az árellenőrzésre vonatkozó, március 4-én kiadott törvényrendelet végrehajtási utasítása.

— **Borzalmas vihar dühöngött a Kaspi-tenger fölött.** Moszkvából jelentik: A Kaspi-tenger fölött két napon át borzalmas vihar dühöngött, mely szerdán és csütörtökön a közlekedést megakasztotta. A Volga középső folyásán több tutaj és csónak elpusztult.

— **Elkészült a végleges vádirat az Alboteanu-féle visszaélések ügyében.** Bucurestiből jelentik: A Ionescu vizsgálóbíró közölte a felekkel, hogy a propagandügyi minisztériumban elkövetett visszaélések ügyében elkészített végleges vádiratot. A vádirat, miután felsorolja a V. Alboteanu, C. Vasilescu, M. Mircea és P. Codreanu elleni vádpontokat, megállapítja, hogy I. Ivan, Ion Popovici, Ion Becherescu és C. Teodorescu ellen nem talált okot a vádemelésre. A vizsgálóbíró a továbbiakban úgy intézkedett, hogy Alboteanu és Vasilescu a per letárgyalásáig vizsgálati fogságban maradjanak.

Nem olyan értelemben, mintha a Habimah művészi teljesítménye alábbhagyott volna, hanem mert a kritikuskok szerint a Habimah oroszos játékstílusa sehogysem fér össze Ibsen északi hűvösségével, germán precizitásával. Az ellenpárt szerint viszont az előadás egyike a Habimah nagy teljesítményeinek. Érdekes lesz nemzeti színházunk következő bemutatója: Max Brod Reubeni herceget viszi színpadra, maga a Tel-Avivban élő mester dolgozta át világsikerű regényét színpadra.

Felix von Weingartenre, a világ egyik legnagyobb karmesterére várunk, aki Hajfán vezényli első koncertjét. Beethoven estét fogunk hallani: egy estén a nyolcadik és az ötödik szimfóniát.

Héd Hákármel, Kármel vicszhangja címen hettelp indult Hajfán, melynek tulajdonosai titkos célt követnek. Rövidesen hetenként kétszer, öszire pedig már naplaptként akarják a lapot megjelentetni. Furcsa is, hogy a hetven ezer zsidó lakosu Hajfán, mely mögött és körött olyan olvasó-Hinterland áll, mint a Somron, Emek és a Gallil, egyetlen naplapon se jelennek meg. A lap a haladó közvélemény szócsöveként jelentkezik.

Barzilay István

— **Egy aradmegyei földbirtokos szörnyű tragédiája.** Aradról jelentik: Megdöbbentő tragédia történt az Aradmegyében lévő Santana (Szent-Anna) községben. A helyszínen egy fiatal és módos birtokos, Beider Antal veszteség tört ki rettenetes kínok között meghalt. A nem mindennapi szerencsétlenség előzményeképpen meg kell említeni, hogy Beider Antal kedvenc kuttyján az utóbbi napokban vesztesség jelei mutatkoztak. A fiatal birtokos azonban nem egyezett bele abba, hogy szeretett állatát agyonlőjék és az ebet elrejtette. Később azonban a kutya kitört a vesztesség és a csendőrség intézkedésére Beider Antal kiadta az állatot és az agyonlőtték. A községben azonban, ahol hamarosan elterjedt a vesztett kutya lelévésének híre, még senki sem gondolta, hogy annak milyen szörnyű folytatása lesz. A beteg kutya kivégzése utáni napon mulatságra hívták meg Beider Antalt. A mulatságon jelen volt a birtokos jövendőbeli felesége is és a fiatal lányunk feltűnt, hogy völgyéjéltje a mulatság ideje alatt többször is meg akarta harapni. A társaság tagjainak is felkelt a fiatal birtokos viselkedése, amit azonban részesség hatásának nem lehetett betudni, mert Beider Antal, aki egyébként szerette az italt, a mulatság tartalma alatt egy kortyot sem ivott és kijelentette, hogy itörzik egy a bortól, mint a víztől, valamint bármilyen más folyadékotól. Másnap, vasárnap, amikor többen a templomba igyekeztek, a járókelőket akarta megharapni a szerencsétlen sorozott fiatalember, akit ekkor orvoshoz szállítottak. A községi orvos nyomban megállapította, hogy a módos birtokoson kitört a vesztesség és ezért nagy körültekintéssel lakására szállították, ahol nem sokkal később irtózatok kínok között meghalt. Tekintettel arra, hogy egy a mulatság alkalmával, mint azelőtt az azután sokakkal érintkezett, a szentanna körörsorv intézkedésére ötven férfi és nő a kolozsvári Pasteur-intézetbe szállítottak.

— **ÉRTEKEZLETEN TARTOTTAK A BELÜGYMINISZTERIUMBAN A CENZURA ÜGYÉBEN.** Bucurestiből jelentik: A cenzurának a belügyminisztériumhoz történt áthelyezése következtében Mihail Ghelmegeanu miniszter összehívta a bucaresti lapok igazgatóit. Az értekezleten Ghelmegeanu miniszter megállapította a tárgyilagos bírálat ki nyilvánításának biztosítását szolgáló irányelveket.

— **Eljegyzés.** Fructher Sprinci Borsá Klein Adolf (Andor) textil-mérnök Satu-Mare jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Vámfalvi Anna** a bucaresti államvisgát sikerrel letéve újra folytatja kozmetika rendezéseit. Timisoara I., Str. Carusso, Telesvári Bank épülete, lift. Telefon: 13-66.

— **Divat- és gyógycipők, elsőrendű kivitelben:** Kohn István, Oradea, Parcul Traian I.

— **Taladulán.** F. hó 14-én, vasárnap d. fél 6 órai kezdettel, a Haggibbor táncos teledulánt rendez.

— **A Zsidó Nemzeti Szövetség iparos osztályának előadása az új adótörvényekről.** A Báál Móláchá szervezet jogsegély előadás sorozatában f. hó 14-én, vasárnap d. e. 1 órakor Str. Regina Maria 4. alatti helyiségben dr. Schwartz Vilmos az új adótörvényekről tart előadást. Felhívja tagjaink figyelmét, hogy ezen általános érdekű előadásra minél számosabban jelenjenek meg. Az előadás keretében jogi kérdésekben szivesen ad felvilágosítást az előadó. Vendégeket szivesen lát a szervezet vezetősége.

— **A Násé Mizráchi közli t. tagjaival,** hogy Str. Gh. Barjiu 10. szám alatt lévő helyiségben f. hó 13-án, szombat d. u. 5 órakor tartandó zsidra-felolvasást, melyre ezután hívja meg a tagokat és az érdeklődőket a vezetőség.

— **Hitközségi tagok figyelmébe.** A cluj ortodox hitközség értesíti tagjait, hogy a „Comunitatea Noastra” című hitközségi értesítő második száma is megjelent. Azok a tagok, akik nem kapták meg meg, felkérjük nek, jelentsék be pontos címüket (Telefon 35-35.), vagy személyesen a hitközségi irodában, hogy a postai kikézésítés megtörténhessen.

— **Zsidó bál Satu-Maren a behivottak eseládjal javára.** Satu-Mareról jelentik: A szatmári zsidó egyesületek, négy évi szünet után most rendezték meg első estélyüket, amely Dácia éttermében zajlott le szombaton este. Ezalkalommal is csupán a behivottak nélkülözö családjai felszolgálása érdekében határoztak így. Az estély méltó volt Szatmári zsidóságához, mert úgy anyagilag, mint estélyi költségek szempontból várakozáson felül sikerült. Megjelent az estélyen a szatmári román társadalom elit közönsége, valamennyi polgári és katonai hatóság képviseltette magát a tisztikar pedig szintén nagyszámban vett részt a zsidó egyesületek közös estélyében, amely a megértő barátság és kellemes hangulat jegyében folyt le. A zsidó társadalom minden számottevő tagja ott volt az estélyen, amelynek tekintélyes bevételét a prófektus kezeibe juttatja el a rendezőség. A hitközségen kívül a Nőegylet, a Wizo és a Zsidó Árvagondozó (Joint) vettek részt a rendezés nagyszabású munkájában.

össz

Bucurestiből jelentik: Megdöbbentő tragédia történt az Aradmegyében lévő Santana (Szent-Anna) községben. A helyszínen egy fiatal és módos birtokos, Beider Antal veszteség tört ki rettenetes kínok között meghalt. A nem mindennapi szerencsétlenség előzményeképpen meg kell említeni, hogy Beider Antal kedvenc kuttyján az utóbbi napokban vesztesség jelei mutatkoztak. A fiatal birtokos azonban nem egyezett bele abba, hogy szeretett állatát agyonlőjék és az ebet elrejtette. Később azonban a kutya kitört a vesztesség és a csendőrség intézkedésére Beider Antal kiadta az állatot és az agyonlőtték. A községben azonban, ahol hamarosan elterjedt a vesztett kutya lelévésének híre, még senki sem gondolta, hogy annak milyen szörnyű folytatása lesz. A beteg kutya kivégzése utáni napon mulatságra hívták meg Beider Antalt. A mulatságon jelen volt a birtokos jövendőbeli felesége is és a fiatal lányunk feltűnt, hogy völgyéjéltje a mulatság ideje alatt többször is meg akarta harapni. A társaság tagjainak is felkelt a fiatal birtokos viselkedése, amit azonban részesség hatásának nem lehetett betudni, mert Beider Antal, aki egyébként szerette az italt, a mulatság tartalma alatt egy kortyot sem ivott és kijelentette, hogy itörzik egy a bortól, mint a víztől, valamint bármilyen más folyadékotól. Másnap, vasárnap, amikor többen a templomba igyekeztek, a járókelőket akarta megharapni a szerencsétlen sorozott fiatalember, akit ekkor orvoshoz szállítottak. A községi orvos nyomban megállapította, hogy a módos birtokoson kitört a vesztesség és ezért nagy körültekintéssel lakására szállították, ahol nem sokkal később irtózatok kínok között meghalt. Tekintettel arra, hogy egy a mulatság alkalmával, mint azelőtt az azután sokakkal érintkezett, a szentanna körörsorv intézkedésére ötven férfi és nő a kolozsvári Pasteur-intézetbe szállítottak.

Háborus Palesztina

Ujabb

Cluj, nagyarányú kolozsvári számai elvezett mozás csátott és adó milliót letartoz a behaj Kertész ghe fot leti ad gojan adóhiva Az ü napra a hatá törvény csa ujn

Satu-Mare kórház des év tanács meg a nehézs marad lessége árák és mult e szegén a kórh elött, rendez nők, h zatkés a kórh mert sége e ank. mint e Dr. orvoss hogy amely ellené mult e tőszob gen-g mal g a kórh tőssel

Rendszeres román hajó-összeköttetés Constanta és New-York között

Három motorshajót vásárolt e célra a S. M. R.

Bucuresti, április 12. A „Mangalia” nevű új motorhajó tegnap a constantai kikötőbe érkezett, ahol a SMR bizottsága átvette a hajót. A bizottság tagjai: Ghika mérnök, a SMR vezérigazgatója, Stiuhei kapitány, Constantinescu és Davidescu mérnökök különösképpen a motorokat és a gépházakat vizsgálták meg.

A Mangalia rövidesen Newyorkba indul állandó összeköttetést létesítve Constanta és a newyorki kikötő között. Mint ismeretes, a „Sulina” nevű motorshajót használta fel először a SMR ezen a vonalon. A Balic nevű motorossal együtt most már három hajó áll ecéből a román hajózás

rendelkezésére.

Illetékes román körök rámutatnak arra, hogy ezek a motorshajók csekély üzemanyagfogyasztása révén, főképpen pedig azért, mert a román tengerészek kisebb bérral beírják, mint az amerikaiak, lényegesen olcsóbb árak mellett tudják lebonyolítani a forgalmat, mint a nagy amerikai társaságok hajói, amelyek rendszeres járatot rendeztek be Newyork és Constanta között. Az utóbbi napok tapasztalata azt mutatja, hogy nemcsak a román, de a török szállítók is szívesebben veszik igénybe a román hajókat, éppen az olcsóbb szállítási díjtételek folytán.

Három szabadlábrahelyezés történt a cluj pénzügyigazgatóságon elkövetett visszaélések ügyében

Ujabb harminnapos vizsgálati fogságot rendeltek el a többi vádlottak ellen

Cluj, április 12. Néhány héttel ezelőtt magyaranyu visszaélést fedeztek fel a kolozsvári pénzügyigazgatóságon. A bűnügy számai több megyebeli adóhivatalhoz is elvezettek. Az ügyészség — gondos nyomozás után — letartóztatási végzést bocsátott ki a vétkesnek látott főtisztviselőkre és adóhivatali pénztárnokok ellen. A többmilliót kitevő sikkasztással kapcsolatban letartóztatták Cucu Ilie pénzügyigazgatót a behajtási pénzügyigazgatóság vezetőjét, Kertész János pénztárnokot, Curia Gheorghie főtisztviselőt, Ciorciu Petru II. kerületi adófőnököt, továbbá Mitran Ioan, Rogojan Ioan és Cordos Dumitru megyebeli adóhivatali főnököket.

Az ügyészség letartóztatási végzését 30 napra a törvényszék is megerősítette. Ez a határidő tegnap lejárt, éppen ezért a törvényszék IV. tagozatának Trifu-tanácsa újra foglalkozott az előzetes vizsgálá-

ti fogság meghosszabbításának ügyével.

A vádat képviselő Micu Flaviu ügyész a vizsgálat és a folyamán felmerülhető kihallgatások, szembesítések érdekében a vádlottak további fogvatartását kérte.

A védelem részéről felvonult ügyvédek: dr. Dunca Eugen, Fabius Stefan, Peris Adalbert, Lucian Sándor, Moldovan Valer, Xantopol Constantin és Nemes Simion alaki szempontok tekintetbevételével érveltek védenekik ártatlansága mellett és anyagi, valamint családi helyzetükben látják a biztosítékot arra, hogy nem fognak szökést megkísérelni, ezért szabadlábrahelyezésüket kérték.

A törvényszék rövid tanácskozás után, Cucu, Kertész, Curia és Cordos István ellen a további fogvatartást rendelte el, míg Mitran Ioan, Rogojan Ioan és Ciorciu Petrut súlyosan terhelő bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezték.

„Karmel” ort. kóser PENSIO Budapest, Andrásy ut 43. Tel. 128.987. Modern kényelemmel berendezett szobák előre foglalhatók.

Közyűlést tartott a satu-marei Zsidó Kórház Egyesület

Beszámoló az egyre fejlődő intézmény elmúlt évi működéséről

Satumare, április 12. A szatmári Zsidó kórház Egyesület most tartotta meg rendezési közgyűlését, az ort. hitközség kistanácstermében. Reiter Mór elnök nyitotta meg a közgyűlést. Rámutatott azokra a nehézségekre, amelyek között a kórháznak maradéktalanul teljesítenie kellett kötelezettségét. Az egyre emelkedő gyógyszerárak és dráguló élelmiszerek miatt az elmúlt évben fokozott feladatot jelentett a szegény betegek ingyen gyógykezelése. De a kórház nem torpant meg a nehézségek előtt, sőt arra is jutott erejéből, hogy be rendezését fejlessze. Megállapította az elnök, hogy a Kórházegyesület tagjai áldozatkészen álltak az intézmény mögött. De a kórház rá is szolgált erre a támogatásra, mert mai fejlettsége mellett egyik dicsősége az az intézmény Szatmár zsidóságának. Kérte a tagok további anyagi, valamint erkölcsi támogatását.

Dr. Fekete Samu, a kórház igazgató főorvosa azzal kezdte érdekes beszámolóját, hogy elősorolta a kórház új beszerzéseit, amelyekkel a súlyos gazdasági viszonyok ellenére 1939-ben felszerelte magát. Az elmúlt évben korszerűen felszerelt nagy műtőszobával és kifogástalanul működő Röntgen-géppel, illetve Röntgen-laboratóriummal gyarapodott az intézmény. Ezenkívül a kórházépület emeleti részét központi fűtéssel szerelték fel és házigyógyszertárt

létesítettek, amelyet olcsón beszerzett gyógyszerrel láttak el.

A szatmári Zsidókórház 1939-ben 914 új beteget vett fel. Ebből a teljesen ingyen kezelt betegek száma 313. Vallás szerint az 1939-ben felvett betegek létszáma így oszlik meg: 667 zsidó, 110 görögkatolikus, 80 református, 55 római katolikus, 1 evangélikus és 1 unitárius. A betegek illetőségi helye: 402 szatmári, 34 nagybányai, 294 szatmármegyei, 20 nagykarolyi, 60 szilágymegyei, 27 máramaroszigeti, 38 máramarosmegyei, 6 szamosmegyei, 4 arad megyei, azonkívül Kolozsvárról, Bucurestiből, Temesmegyéből, Bukovinából és Beszarabiából volt 1-2 betege a szatmári Zsidókórháznak.

A nagyobb műtétek száma 279 volt, szülés 102. Összesen 39 beteget halt meg a kórháznak, tehát a kezelt betegek négy százaléka. Ezt a számot is csökkenteni lehetett volna, de a kórház elve az, hogy a legsúlyosabb beteget sem szabad elutasítani. A kórház igazgatósága nem is riadt vissza a szinte menthetetlennek látszó betegek felvételétől sem és az orvosi kar az utolsó pillanatig küzdött a betegek életéért. A benlakó betegek közül 2997 új bejáró beteget kezelt a kórház 1939-ben. Röntgen-vizsgálatban 975 beteg részesült, közülük 161-en kedvezményes árban, míg 327 beteg teljesen díjmentesen. Rövidhul-

lámú kezelést 103 új beteg kapott (30 százaléka díjmentesen). A laboratóriumi vizsgálatok száma 2176 volt.

Közölte továbbá a főorvos, hogy a betegek elátására 527 lejt fizetett rá a kórház fejenként, ha az ingyenes betegekkel együtti átlagot vesszük a számítás alapjául. A differenciát a Kórházegyesület tagjainak önkéntes adományaiból pótolta az intézmény.

Beszámolója végén köszönetet mondott az elnöknek, a vezetőségnek, az orvosi karnak és ápolószemélyzetnek, de különösen a minden áldozatra kész zsidó társadalomnak és kérte további együttműködésüket. Köszönetet mondott végül Elfer professzornak, aki szatmári utjai alkalmából a kórház súlyos betegeit mindenkor díjmentesen vizsgálja meg és értékes orvosi tanácsokat ad.

Grünberger S. Dávid, a kórház alelnöke köszönte meg az értékes beszámolót. Különösen az elnök felé szözl a köszönete, aki fáradhatatlanul működik az intézmény fejlesztése érdekében. A Chewra Kadisah nevében is megköszönte a vezetőség, valamint az orvosi kar önfeláldozó teljesítményét.

Reiter Mór elnök indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy az igazgató főorvos beszámolóját kinyomtatja és minden erdélyi zsidó közületnek megküldi.

Heller Lipót felolvasta a zárszámadásokat, mérleget és költségelőirányzatot, amelyet a közgyűlés megadta a vezetőségnek a felmentvényt.

A közgyűlés ezután elhatározta, hogy a

A HABZÓ FOGPÉP

vezetőség mandátumát egy évvel meghosszabbítja és az alapszabályok módosítására bizottságot küldött ki.

A közgyűlést a zsidó jószívűséget és áldozatkészséget jellemző akkorddal zárult. Mintegy 600.000 lej régi adóssága van a kórháznak. Hogy ez a régi tartozás ne terhelje a költségvetést, Rosenberg Sámuel, cs. Mayer Mihály, Sámuel Ignác és Kertész Jenő lelkesen felajánlott önkéntes adományai után elhatározták, hogy a pénzt gyűjtés útján szerzik meg. A gyűjtést bizottság végzi, amelyet a közgyűlés jelölt ki. Reiter elnök záró szavaival ért véget a közgyűlés. Fuchs Marcell

Merénylet áldozata lett a horvát párt zágrábi osztályának vezetője

ZÁGRÁB, április 12. (Rador.) A Havas-ügynökség jelenti: Zvonimir Lentec, a horvát párt zágrábi osztályának vezetője ellen szerdán este ismeretlen tettesek merényletet követtek el. A merénylet után a tettesek elmenekültek. Lentec kórházba szállítás közben meghalt.

A két százalékos nemzetvédelmi illeték gyakorlati alkalmazása

Közérdekű kérdésekről tájékoztatták a kereskedőket a Kereskedelmi és Iparkamara előadásán

Cluj, április 12. A kétszázalékos nemzetvédelmi illeték lerovásának módjaitól rendezett ismeretterjesztő előadást a kolozsvári kereskedők számára a Kereskedelmi és Iparkamara.

Az értekezleten Rosca Nicolae elnöklettel és azon a pénzügyigazgatóság képviselőjében Cazan pénzügyi főellenőr vett részt, aki a megjelentek kérdéseire részletes felvilágosításokat adott.

Először a régi kincstári követelések fizetésének módjait ismertette, ezután pedig rákerült a sor a 2 százalékos honvédelmi bélyeg alkalmazásának eddig még nem világos rendelkezéseinek magyarázatára.

A megbeszélés során tisztázódott az a kérdés, vajon az április elseje előtti eladásokra vonatkozik-e az új törvény rendelkezése? A pénzügyi ellenőr kijelentette, hogy a törvénynek nincs visszaható ereje. Így a törvény életbeléptetése előtt eszközölt eladások után, még ha az árak értékét a törvény életbeléptetése után fizetik is ki, nem kell a bélyegilletéket leróni. Hangzottatta, hogy a törvény csak az eladások és nem pedig a bevételek ellenőrzésére vonatkozik.

Egyik kolozsvári kereskedő előadta azt, hogy kétejes címletű honvédelmi bélyeg hiányában kénytelen volt 4 lejes bélyegilletéket ragasztani az eladási jegyzékre, ezt pedig a vásárló kifogásolta. A pénzügyigazgatóság kiküldöttje kijelentette, hogyha a kereskedők nem tudnak megfelelő bélyeg vásárolni, nem kötelesek az eladási értéknel magasabb címletű bélyegletet ragasztani.

Hosszas vita folyt akörül, vajon a könyv-vásárlások esetén, mikor a vásárló naponként kisebb tételekben szerzi be szükségletét a fűszerkereskedésben, a hó végén, mikor a vásárló az árak értékét egy összegben fizetik ki, vajon az egész vásárlási összeg után is kell a bélyegilletéket leróni. A pénzügyigazgatóság kiküldöttje a kérdéssel kapcsolatban kijelentette, hogy a hó végén történő fizetések alkalmával sem kell bélyegilletéket leróni, ha az egyes vásárlások összege az 50 lejt meg nem haladják. Az 50 lejnél magasabb vásárlási tételek után azonban minden egyes esetben jegyzéket kell

adni és ezek után a bélyegilletéket le kell róni. Természetesen csak abban az esetben, ha a vásárolt cikkek között a bélyegilleték alól mentesített só, cukor és liszttermékek nem szerepelnek.

Egy külvárosi kereskedő előadta, hogy amióta a törvény életbelépett, vevői, hogy a bélyegkötelezettség alól szabaduljanak, 50 lejen aluli tételekben vásárolják meg szükségleteiket olyképpen, hogy mikor a kereskedő az egyik rendeléssel kiszolgáltatta, anélkül, hogy az üzletből távozott volna, újabb vásárlást eszközölt és ezt három-négy ízben is megismétli, úgyhogy mikor a vevő az üzletből eltávozik, két-háromszáz lej értékű árut visz magával. Már most, ha a vevőt az üzlet ajtajában a pénzügyi ellenőr feltartóztatja, ennek következményeit ki viseli? Ahogy ilyen esetekre a törvény nem tartalmaz rendelkezést, véleménye szerint azonban a kereskedő nem követett el kikhágást. Különben — mondotta — maga volt tanúja annak, hogy mikor egy földműves négyezer ment be egy üzletbe 160 lej értékű áruért csak azért, hogy az egyes vásárlások után ne kelljen bélyegletet fizetni.

Kijelentette még a pénzügyigazgatóság kiküldöttje, hogy a vásárlási jegyzékeket folyószámmal kell ellátni és a számkönyvet folytatóságok kell legyenek, nem egytől-egyet, mint egyes kereskedők gondolják, hanem eggyel kezdődően folytatva a számsoron végig.

A jelenlevők ezután még sok kérdést kaptak választ, de ezek a gyakorlati életben nem igen fordulnak elő s inkább a nagykereskedők könyvelési módjaitra vonatkoznak.

Minden tekintetben hasznos vita az éjfél órákban ért véget.

A transilvaniák találkozó helye
Hoffmann ort. étterme
BUDAPEST,
VI. ker. Révai u. 4. Andrásy ut sarok.

Ki tudja előre
megmondani
mi történik
2 NAP
mulva?

Egy dolog bizonyos:
KÉT NAP MULVA
lesz az
ÁLLAMI SORSJÁTÉK
zöld sorozatának a húzása.
Vásároljon meg ma sorsjegyeket.

SPORT

Bucurestiben rendezik meg Romania vivóbaajnokságait

Bucuresti, április 12. Románia országos vivóbaajnokságait május 18-19-ik napjaira tűzte ki a vivósövetség. A versenyek Bucurestiben lesznek.

Május 18-án délelőtt a férfi szenior, este a női törsvívást kezdik meg, míg 19-én a kardvívást bonyolítják le délelőtt 9 órai kezdettel.

Nevezési díj 100 lej egy és 150 két fegyvernemre. Azok az egyesületek, melyek tagsági díjakkal hátralékban vannak, nem vehetnek részt a bajnokságokon. Az egyesületeknek sürgősen be kell jelenteni a részt venni szándékozókat két jegyzéken (egyik az északi kerülethez, másik a szövetséghez küldendő), hogy ezek alapján az Ország Öre megadhatta a 75 százalékos utazási kedvezményt.

Egyetemi tanárok

által megállapítva biztos határu a
Kóser sel Peszach

„Bixadi” víz

amely a gyomor-, bél-, epe-, hólyag- és a gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert fogyasztása enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt.

ROVID SPORTRÉTEK

A Venust nem lehet övni. A Gloria CFR óvása a Venus, illetve Jordache ellen teljesen kilitástalanra vált. A Venus ugyanis az intézőbizottságnak bemutatott egy igazolványt, mely szerint Gabriel Marinescu tábornok, mint szövetségi elnök, már szombaton visszaadta Jordache játékjogát és így a játékos vasárnap mégis jogosan játszott a Venus csapatában. A Gloria CFR-t és a „szenczióra” várókat csalódás érte. A Venus ügyel a szabályokra.

A budapesti Törökvs—Kispest bajnoki mérkőzést a Törökvs csapata nyerte meg 1:0 (1:0) arányban.

Ez év őszén Budapesten fog revánsmérkőzést játszani a német válogatott labdarúgócsapat.

Jugoszlávia—Németország válogatott labdarúgó mérkőzés lesz vasárnap Bécsben.

Az amerikai Nathan Mann, a nehézsúlyú ökölvívó világbajnokságért folyó csatározások során Newyorkban legyőzte a finn Grunar Baerhudot.

Fleck Gyula kintintése. Fleck Gyulát, a japán önvédelmi sportok romániai meghonosítóját a japán testnevelésügyi minisztérium oklevéllel tüntette ki.

Vasárnap délután fél 5 órakor kezdődik (romániai idő szerint) Rómában az olasz-román válogatott labdarúgó mérkőzés.

Ellhardt Károlyt, Románia rudugró rekordert, testnevelési tanárt, az Ország Öre az atlétikai szövetség elnökségébe rendes tagnak nevezte ki.

Hétfőn Rómában kezdődik nagyszabású nemzetközi teniszverseny, melven Bereczky, Tansescu és Schmidt vesznek részt Románia részéről és utóbbi hétfő mint válogatott férficsapat a nemzetek kupájáért kiírt versenyben is indulni fog. Természetesen a magyar versenyzők is Rómában lesznek a legjobb német, olasz, fr. spanyol, hollandiai, jugoszláv és dániai versenyzők kíséretében.

APRÓHIRDETÉSEK

Börkereskedőség, 13 évi gyakorlattal, nőtlen, 28 éves, kézbörzszakmában bármilyen állást elvállal, utazónak is elmegy. Ajánlatokat: Uj Kelet fiókiadóhivatala Sighet, Str. Carol 13.

Főtéri elegánsan butorozott kétszobás garzonlakás kiadó. Cim a kiadóban.

Fiatall bökereskedőség állást keres. Kl-segítést is vállal, vidékre is megy. Jelige: „Lelkiismeretes”.

— Bergfeld Elias felkéri sorsjegyvétőt, hogy sorsjegyeiket a Col. „Aurora” Banca de Credit Comercialnál, P. Unirii 20., váltásák ki, mivel koncentrálna van.

Egy végtelen aranyos, finom modoru, szép kis fiacskám, aki nem mindennapi értelmű és okos gondolkodásu gyermek, fájdalommal kell látnom, hogy eddig otthonatlanul tanulatlanul kénytelen élni, amiben az elötte álló nehéz életre felkészülni nem tudna. — Melyik jóérzésű, finom zsidó család fogadná örökbe ezt a jobb sorsra érdemes gyermeket, ahol megtalálná midnazt, ami szükséges, hogy jó zsidó és igaz ember váljon belöle, ahol esetleg az elveszett igaz, meleg szülői szeretetért némi kárpótást találhatna és ahol gyermeki lelkiülete némi kiegyensúlyozást találhatna. Cim: S. Bravermann, Oradea, Str. Delavrancea No. 32.

ISMERI az örökéletű vert csipke függönyt? TUDJA, hogy minden kívánt méretben készül? LÁTTA már dus választékú mintatertünket? Jöjjen! Lásson! Gyözzön meg! Kizárólag DER-BESC függönykellékszakszaktületben. Reg. Ferdinand 11. Félémeleten.

Üzlethelyiség Calea Regele Ferdinandon, alkalmas bárminek, átadó. Megkeresést „Központban” jelígre a kiadóba.

Komplett sörraktári berendezés: négy csapos töltőgép, légkazan, dugaszológépek jókarban eladók Kovács Károlynál Dej, Kogalniceanu 5.

Fatermelők figyelmébe:

Vevők vagyunk tölgy, kóris, hárs, éger, jávor, gyertyán, bükk fűrészlőkre és parketta frízre. Ardeleana Bucuresti, Strada Unirii 79.

KONKURS

Wir suchen einen gottesfürchtigen, qualifizierten Schächter, der von drei orthodoxen Rabbinern autorisiert ist. Er muss erstklassiger Vorbeter und rumänischer Staatsbürger sein. In dem offerte sind Familienstand und Alter anzumerken. Zur Probe werden nur Berufene zugelassen. Den Berufenen die Spesen vergütet. Offerte sind zu richten an: Comunitatea Evrească, Uioara, jud. Alba.

Zsidó urinő elvállalna kórházi vagy szanatóriumi gondnoki állást. V. Eduard Satu-mare, Str. Cicio Pop 8.

Figyelem! Kádárműhelyt nyitottam a Str. Mărăsesti 1/a alatt. Hordók javítását jutányosan és pontosan eszközölöm. Uj hordók állandóan raktáron. Szives pártfogást kér: Bódis.

BZINHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Pozsonyi lakodalom

A színházi év legnagyobb operettsikere kétségkívül a Pozsonyi lakodalom. Egész város erről a remek újdonságról beszél, amely magasan kiemelkedik az átlagos operettek sorából.

A Pozsonyi lakodalom a hét minden esté-jén és vasárnap hatkor is műsoron van.

A Solymosán-émlékünnep műsora

Mai számunk „színházi műsor” rovata közli a keddi Solymosán Magda emlékünnep teljes műsorát. Az est iránt olyan érdeklődés mutatkozik, amilyent ez a nagyszabású, kegyeletes és minden ízében művész színvonalu est megérdemel.

A szerepek visszatérnek. Alkalmi zenés játék 1 felvonásban. Fényes Alice, Krémer Mancl, Sándor Stef, Báza Eva, Haáz Jolly, Kovács Kató, Dálnoky Dudas, Feledi Eva. Havady Nagy Ilonka, Rajnay Elly, stb. fellépésével. Az emlékünnep jövedelmét „fiatal színészhetségek kiképzését szolgáló Solymosán Magda alapítvány” céljaira fordítják.)

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Péntek fél 9: Pozsonyi lakodalom. (Rendes bérlet 34. szám.)

Szombat d. u. 4: Három a kislány. (Ifjúsági előadás kizárólag az iskolák részére.)

Szombat est 9: Pozsonyi lakodalom. Vasárnap d. u. 3: Hazudik a muzsikászó. (Stefanidesz III bucsufellépése. Olcsó hely-árrakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Pozsonyi lakodalom. Vasárnap este 9: Pozsonyi lakodalom.

Hétfő fél 9: Pozsonyi lakodalom. Kedd fél 9: Solymosán Magda emlékünnep.

(1. Nyitány. 2. Bevezetőt mond Kemény János br., a Thalla Rt. elnökgazgatója. 3. Nemes Ferenc: A primadonna mennybe száll. Elmondja Kovács György. 4. Krenner Miklós emlékbeszéde. 5. Jelenetek a Gül-baba, Marica grófnő, Bob herceg, Hány János, János vitéz című operettekéből. 6. Solymosán Magda márványszobrát átveszi Kádár Imre igazgató-főrendező. II. rész. Nemes Ferenc:

A CAPIŦOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! A tengerek ura. Izgalmas cselekmény. Sok kaland és forró szerelem. Főszerepekben: Douglas Fairbanks, Margaret Lockwood és George Bankroft. Műsor előtt: Paramount világhíradó.

A BEO MOZGÓ MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor két világláger: I. Robin Hood kalandjai. Fősz.: Errol Flynn és Olivia de Havilland. II. Botrány a turfon. Nevettető vigjáték. Fősz.: a Marx testvérek. III. A legjobb Metro híradó.

Különbejárati butorozott szoba kiadó, fürdőszobahasználattal. Str. Gojdu 2, apartament 8.

Likőrmester destillatori mesterkönyvvvel, könyvelői gyakorlattal, elhelyezkedne. Megkeresést „Unicum 30” jelígre a kiadóba.

Ha Gheorghenibe jön és kóser házikosztót akar enni, látogasson el Kleinhoz, Piața Regina Maria 3, földszint.

Elköltözés miatt olcsón eladók: Ünnepi imakönyvek, sziderlik, Haggadák, éjjeli szekrény, festett szekrények, toalett, különböző asztalok, székek, függönyrudak, ágyszórony, márványlapok, stélzslák, fogasok, falikirakat vitrin (90x65), különböző üvegek, klasszikus és iskolakották, könyvek és padláslomok. Értekezni délelött: 10-6-ig. Calea Regele Ferdinand 98. Apart. 1.

Elveszett vasárnap Clujon egy pár tefilin fekete bársony beittiban, jid és kif felirattal. Megtaláló illő jutalomban részesül. Kepes Cluj, Str. Masaryk 26.

BRISTOL orth. kóser étterem és bodega Cluj, Calea Regele Ferdinand 37. Cluj egyetlen étterme, amely a Rabbinátus felügyelete alatt áll. Bodegában mindennemű felvágott különlegességek, naponta friss orda, sajt, stb. kapható. Magnagyobbított éttermemben elsőrangú izletes ételek és italok. Husvétra előjegyzéseket egy a bent ékezőre, mint a ki-hordásra már elfogadjunk.

A cluji Newyork Cafe-Restaurant Rt. (volt Újságíróklub) konyhájának bérletére keresünk megfelelő szakképzett, lehetőleg nős vendéglőt, aki egy nivós éttermi üzletnek megfelelő mobil-letárral rendelkezik. Ajánlatok folyó hó 15-ig a Newyork kávéház Rt. címére intézendők. (Cluj, Str. Nicolae Jorga No 1), ahol a szükséges felvilágosítások, részletes feltételek megszerezhetők.

A SELECT ES URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szombat, vasárnap utóljára: A Notre Dame-i toronyór. Charles Laughton örökbecsű filmalkotása, főszerepben: Maureen O'Hara. Senki se mulassza el megtekinteni az utóbbi évek legtekélyesebb film-alkotását!

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Robert Taylor és Maureen O'Sullivan, az Oxfordi diák fészerelei a Sport és szerelem című filmben. Egy fiu története, aki ököllel vágott utat magának az árnyékból a napos oldalra. Elötte két premierhíradó a legjobb belöldi és külföldi eseményekről. Számozott jegyelövélet.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

I. Az öt barát. Izgalmas meséjű film. Főszerepekben: Vivianne Romance, Jean Gabin. II. A gangszter orvos. Egy kételtű orvos rémtettél. Edward Robinson. III. Uj Paramount híradó.

Esakvők, bármilyen-moi rendezését olcsón vállalom. Megfelelő helyiséggel rendelkezem. Alkalmi tortákat, kuglereket, stb. létező készítését jutányosan eszközölöm. Meghívásra helyben és vidéken házhoz megyek. Adlerné Cal. Decebal 2.

Lisztkönyv

az összes listteladással foglalkozó kereskedők részére.

2%-os bélyeglerováshoz blokk és kimutatások.

Agglegényadó vallomás.

Ellenőrző könyvecske és mindenféle nyomtatvány kapható

Boros nagikereskedésben Cluj

K
A
a két s

Bucuresti, a pénzügyigazgatást küldött a alkalmazására. Az utasítás tartalmazza:

A két száza felszámítható hely. A két száza zetni minden személy a máha annak ér. Ha egy és u kézen megy i történik), ugyden esetben le. Ingatlaneladók a vevők az adás-v

A Fabrica misoara, áprilyen a részvéfel.

Az Első Fő dias, 1939. évi vénytöke és 3ett 23.642.503 mérleg főösszést április 22

A cluji Pri Perry-Porufin 7 millió lej r alap mellett 9 A mérleg főösszést április 25

A cluji „Fa 1939. évi mér és 2.286.560 lej nyereséget 10.188.479 lej tartják meg.

A cluji „Re 1939. évi mér töke mellett 2 A közgyűlést

A S. A. Fő lás alatt álló

A cluji Ban gyűlésén mag Omerfulu-t. három darab ért egy dar Agrara részvényszek beje

A Banca p merő S. A. D ba választat drel Macavel Puscasu, d Andor. Ugyan alstrateur de

Fü

Fr

CLUJ, P. M

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyminiszter újabb utasításai a két százalékos forgalmi illeték alkalmazásával kapcsolatban

Bucuresti, április 12. A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz újabb utasítást küldött a két százalékos forgalmi illeték alkalmazására és ellenőrzésére vonatkozóan. Az utasítás a következő főbb intézkedéseket tartalmazza:

A két százalékos illeték a vevőnek mindig felszámítható és minden esetben a vevőt terheli. A két százalékos illetéket meg kell fizetni minden olyan esetben, amelynél az egyik személy a másikat árul, vagy bármilyen elad, ha annak értéke az ötven lej meghaladja. Ha egy és ugyanazon áru, vagy tárgy több kézen megy keresztül (több viszonteladás történik), úgy a két százalékos illetéket minden esetben le kell róni.

Ingatlaneladások esetén a két százalékos illeték a vevőt terheli, a két százalékos illeték az adás-vételi szerződés átírási illetékével egyidejűleg készpénzben fizetendő az illetékes állampénztárnál.

Az utasítás ismételten részletesen felsorolja, hogy mely áruk mentesek a két százalékos forgalmi illeték alól. Ezek a menteségek más hasonló áru, vagy termékre nem terjeszthetők ki. Megemlíti az utasítás, hogy városok villamosművei által szolgáltatott elektromos áram díja, valamint a vízdíj mentes a két százalékos forgalmi illeték alól.

Az értéktörzsei ügyletek közül csak a tőzsdén kötött állampapír ügyletek mentesek, míg a többi kötvények és részvények illetékkötelesek. Hasonlóképpen meg kell fizetni a két százalékos illetéket ama állampapírügyletek után is, amelyeket nem a tőzsdén adnak el.

A rendelet ezután részletes utasítást ad az ellenőrzések megkezdésére, május 1. után.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A Fabrica de Bere Timisoara S. A., Timisoara, április 20-án közgyűlést tart, amelyen a részvénytöktét 36 millió lejre emelik fel.

Az Első Földgázüzemü Üveggyár Rt., Medias, 1939. évi mérlegében 100 millió lej részvénytöke és 4.108.127 lej tartalékalap mellett 23.642.503 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 310.902.027 lej. A közgyűlést április 22-én tartják meg.

A cluji Prima Fabrică de Montaj „N. B. Perry-Porujii” S. A., 1939. évi mérlegében 7 millió lej részvénytöke és 18.006 tartalékalap mellett 98.429 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 10.901.908 lej. A közgyűlést április 25-én tartják meg.

A cluji „Familia” Fabrica de Pâine S. A., 1939. évi mérlegében 3 millió lej részvénytöke és 2.286.560 lej tartalékalap mellett 744.224 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 10.188.479 lej. A közgyűlést április 27-én tartják meg.

A cluji „Rendor” Fabrica de Piele S. A., 1939. évi mérlegében 3.500.000 lej részvénytöke mellett 295.035 lej nyereséget mutat ki. A közgyűlést április 26-án tartják meg.

A S. A. Forestieră din Călățele felszámolás alatt álló faipari vállalat utolsó közgyűlést május 2-án tartja meg, amelyen az 500.000 lejes részvénytöktét 2 millió lejre emelik fel.

lését május 2-án tartja meg, amelyen határoznak a felszámolás befejezéséről és a cég töröltetéséről.

A „Sighisoara” Tesătorie Mecanică de Mătase S. A., 1939. évi mérlegében 30 millió lej részvénytöke mellett 1.321.291 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 72.830.579 lej. A közgyűlést április 20-án tartják meg.

A Centrala Lănei S. A. R., Timisoara, 1939. évi mérlegében 6 millió lej részvénytöke és 2.160.000 lej tartalékalap mellett 2.667.574 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 33.011.786 lej. A közgyűlést április 25-én tartják meg.

A Prima Fabrica Bănăţeană de Mănuşi S. A., Timisoara, 1939. évi mérlegében 6 millió lej részvénytöke és 968.201 lej tartalékalap mellett 644.859 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 31.381.154 lej. A közgyűlést május 7-én tartják meg.

A Prima Industria Textilă Timisoara S. A., 1939. évi mérlegében 6 millió lej részvénytöke és 3.300.000 lej tartalékalap mellett 782.112 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 22.939.396 lej. A közgyűlést április 26-án tartják meg.

A cluji Uzinele Calcit S. A., április 25-én közgyűlést tart, amelyen az 500.000 lejes részvénytöktét 2 millió lejre emelik fel.

Bank- és biztosítói hírek

A cluji Banca Agrara S. A. legutóbbi közgyűlésén magába olvasztotta a turdai Banca Comertului-t. Ezutóbbi részvényesei minden három darab 500 lej névértékű részvényükért egy darab 1000 lej névértékű Banca Agrara részvényt kapnak. A fuziót a törvényszék bejegyezte.

A Banca pt. Agricultură, Industrie și Comerț S. A. Dej, közgyűlésén az igazgatóságba választották: Dr. Liviu Micsa, Dr. Andrei Macavei, Alexandru Coroiu, Dr. Iosif Puscașiu, dr. Rosenberg József és dr. Agai Andor. Ugyanakkor Dr. Agai Andor adminisztrateur délégué is választották.

A Cassa de Păstrare Reuniunea Cărei S. A. Cărei, április 24-én közgyűlést tart, amelyen a részvénytöktét 1.200.000 lejben állapítják meg.

A Banca Poporală S. A. Nădlac, április 21-én közgyűlést tart, amelyen kimondják a fuziót a Banca Cîrcumscriptiei din Nădlac S. A. bankkal.

A bucarestii „Generală” Soc. Rom. de Asigurări Generale, 1939. évi mérlegében 50 millió lej részvénytöke és 28.176.600 lej tartalékalap mellett 8.131.516 lej nyereséget mutat ki. A matematikai tartalékok összege 554.7 millió lej, az életbiztosítási állománya 1 milliárd 799 millió lej, a mérleg főösszege 876.388.371 lej.

A bucarestii „Metropola” S. A. R. de Asigurări április 30-án közgyűlést tart, amelyen a részvénytöktét 4 millió lejben állapítják meg, az eddigi 8 millió lej helyett.

Bankközgyűlések

Április 20. Kishitelbank Rt., Tg.-Mures, Hitelbank Rt., Sft. Gheorghe, április 24. Egyesült Bank Rt., Oradea, Cassa de Păstrare din Tg.-Mures S. A., Tg.-Mures, április 28. Cassa de Păstrarea S. A., Halmeu, április 29. Kishitelbank Rt., Bistrița.

Tavaszi újdonságok nagy választéka

FODOR EMIL & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

Kalapok
Ingek
Nyakkendők

a legolcsóbb áron.

Cégbejegyzések

A Stabilimente de Industrie Artistică S. A., Sumuleu, (Cluj megye), legutóbbi közgyűlésén a vállalat felszámolását határozták el. Felszámoló: Hevesy József, dr. Nagy László, László Endre és dr. Daradics Félix, akiket a törvényszék bejegyeztet.

A Minele de Cărbuni din Surduc S. A. felszámoló a cég törlesztését kérték a zállai törvényszéktől, amit a törvényszék bejegyeztet.

Cégbejegyzések a szatmári kereskedelmi és iparkamaránál. Márciusban a következő új cégeket jegyezték be: Ioan Crețu monopóliszes-elosztó, Măramarossziget, Stein Lajos Korona kávéház és szálloda, Măramarossziget, Balogh János fűszer- és vegyeskereskedés, Szatmár, Berényi László vendéglő, Szatmár, Markovits Sándor bodega, Szinerváralja, Mayer Miksa rövidáru, Szatmár, Rosenfeld Miklós erdőkitermelés és faáru, Erdőd, Chistu Julianna kézimunka, Nagybánya.

Timisoara-i cégegyeztetések. A temesvári cégegyeztetési különbizottság a következő új cégek működését hagyta jóvá: Wolf Armin cukorka és gyarmatárkereskedés, Temesvár, Martin Mihály vegyeskereskedés, Temesvár, Schmidt István terménykereskedés, Resica, Slavik István vendéglő, Temesvár, Tasch Miklós malomtermények, Rékás, Gh. Banteu vegyeskereskedés, Sándorháza, Frank Ottmár élelmiszerkereskedés, Temesvár, Teiss Borbála vegyeskereskedés, Segenthau, Secul Constantin terményexport, Temesvár, Orbán Mária vegyeskereskedés, Gátalja, Schmidt Tamás bizományi üzlet, Nagy-ősz, Martha Károly butorkereskedés, Temesvár, Ioan Olariu hus- és zsirnagykereskedés, Temesvár, Bugarschi Borislav textilárkereskedés, Temesvár, Szőnyi Éva Mária konfekció, Dimitrievics Sándor rövidárkereskedés, Orsova, Borlea Traian butorgyártás, Arad, Révész Jenő szállító, Arad.

A ROMAN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAFOLYAMAI:

107% felárral:	
Dollár	211.66—216.95
font	851.80—873.13
palesztinai font	852.84—874.16
egyiptomi font	873.54—895.38
holland forint	112.40—115.20
svájci frank	47.51—48.75
belgas	35.92—36.84

88% felárral:	
font	567.87—582.03
holland forint	74.93—76.80
svájci frank	31.67—32.50
belgas	23.94—24.56
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
csehkorona	4.68—4.77
szlovákkorona	4.68—4.77
török lira	92.—
dínár	2.898—3.05

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ARFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)	
Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90
francia frank	5.50
svájci frank	54.25
belgas	41.20
svéd korona	54.80
holland forint	123.45
norvég korona	53
török lira	190
angol font, 40%-os kvóta	1022
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzációs árfolyamai:

font, angol árukra	1230
font, angol gyarmatok áruira	1350

Fizetésektelenségek

A Prima Fabrica de Ghete S. A. Sibiu, csődügyében a törvényszék — a csődvagygon felosztása után — a csődeljárást megszüntette.

Christueran Julius, lugoji lakos ellen a törvényszék megindította a csődeljárást. Csődszindikusz: Matei M. Milea, tömeggyónok: Ioan Gh. Târziu ügyvéd. A követelések május 14-ig jelenthetők be, a verifikálás napja június 1., a csődválasztmányt június 3-án választják meg.

A Framex S. A., Timisoara nemrég a törvényszéktől hat hónapos moratórium engedélyezését kérte. Az érdemi tárgyalás előtt a cég a moratórium kérését visszavonta, mivel a főhitelezőivel megegyezett, ami aztán a moratóriumot fölöslegessé tette.

Energia engedélyek

A Bohrlich és Brecher Sörgyár, Bistrița, a nemzetgazdasági minisztériumtól engedélyt kapott egy 120 lóerős gázmotor beállítására. Az engedély 20 évre szól.

Az Industria de Cănepe din Banat S. A. Biled, engedélyt kapott egy 65 lóerős félszabályozható motor beállítására. Az engedély 20 évre szól.

A nemzetgazdasági miniszter további nagykereskedői igazolványokat adott ki. A nemzetgazdasági miniszter elkészítette ama cégek nagykereskedői igazolványait (autorizációt), amelyek azt később kérték és eddig még nem kapták meg. Ezeket a kereskedelmi és iparkamarák cégjegyzőhivatalaiban kell jegyeztetni. A bejegyeztetés illetékmentes, azonban a bejegyeztetési formalitásoknak eleget kell tenni.

Zürichi árfolyamok (április 12.): Márka 177.—, holland forint 236.80, dollár 446.—, font 15.88, francia frank 9.—, olasz lira 22.52, pengő 79.50, dinár 10.—, lej 3.20, belgas 75.50.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, április 13.

Bucuresti. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsadó. 12.10: Jazz. 12.50: Külföldi hangfelvételek énekeszámokkal. 13: Időjelzés, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30: Tiroli, bajor, svájci és bécsi népzene. 14: Hírek. 14.20: Francia operettrészletek. 15: Vegyes közlemények. 18: Az Országgyűlésvezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkritika. 19.20: Rendőrzenekar. 19.35: Hírek magyar nyelven. 19.45: C. Radulescu-Motru egyetemi tanár előadása az országgyűlésről. 20.05: Tristan és Izolda, operaközvetítés az Operaházból. Szünetekben: Hírek, sport-hírek. 0.05: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hangfelvételek. 11: Hírek. 13.10: Beszékart-zenekar. 13.40: Hírek. 14.30: Szórakoztató hangfelvételek. 15.30: Hírek. 17.15: Mesék. 17.45: Hírek. 18.15: Cigányzene. 20.15: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 21: Vén leányok Vigjáték. 22.40: Hírek. 23.10: Jazz és cigányzene. 24: Hírek. 0.20: Táncclemezek. 1.05: Hírek.

RIMOCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU VISAVAL CU GARA, PIATA GARI 9. TEL. - 3369.
MAGAZIE GARAJ SI LOCUINTA STR. GARI 9. TEL. - 3022.

Költöztetését butorkocsival legolcsóbban Rimóczi száll. váll. végzi. Telefon: 33-69, 30-25

Sel Pesach

Fűszeráru

kapható

Frații Léb

CLUJ, P. Mihai Viteazul 8. Telefon: 32-01.

